

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 25.—
 za en mesec 2.—
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V spravi prejemajo mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna petstvarica (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznamila, zabavale, osamljenice itd.:
 enostolpna petstvarica po 20 vin.
Poslano:
 enostolpna petstvarica po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Evropski konflikt se poojstruje.

Čimbolj se bližamo času, ko bodo padle na vseh bojiščih važne odločitve, tem bolj se kažejo tudi jasni obrisi v razvoju in konstelaciji evropskih držav, tudi tistih, ki se smatrajo za nevtralne.

Upi tistih, ki so mislili, da bo posegla Japonska v boj in se bo borila na strani trozveze proti Rusiji, so se sicer izjalovili, kar je bilo tudi pričakovati. Težko bi bilo sploh misliti, da bi se Rusija podala v sedanjo vojsko, ne da bi bila gotova, da ima hrbet pred Japonci zavarovan.

Angleži, Rusi in Japonci so sklenili Nemčijo iz vzhodne Azije prepoditi in to nalogo so poverili Japonski, ki je stavila Nemčiji ultimatum do 23. avgusta. Ker bo Nemčija dala odklonilen odgovor, je jasno, da imamo za nedeljo pričakovati že dvanaesto vojno napoved od strani Japonske.

Da je Japonska posegla v boj, ima svoje vzroke. V zvezi z Rusijo in Anglijo si bo delila kitajsko cesarstvo. Načrt je že narejen, seveda brez Zedinjenih držav, ki gotovo ne bodo k temu molčale.

Zasedenje nemške kolonije na Kitajskem od strani Japonske pomeni seveda za Nemčijo izgubo vsega političnega pomena na Kitajskem. Ozemlje Kiautču je sicer majhno, manjši kot kitajska dežela, ali ima važen strateški in kulturni pomen. Kiautču je ognjišče evropske kulture, iz katerega padajo utrinki na kitajsko ozemlje. Ravno vsled te kolonije je dobila Nemčija v roke koncesijo važne železnice Tsingtau—Tsinanfu. Tsingtau je pa zadnje in najboljše pristanišče, ki ga ima Kitajska še v oblasti. Sicer pa ne bo imelo to azijsko vprašanje pri sedanjem evropskem konfliktu na izid in razrešitev v Evropi nobenega pomena. Kakor bo padla odločitev na zapadu Evrope, tako bo tudi rešeno vprašanje izvenevropskih kolonij.

Veliko važnejše vprašanje pa postaja sedaj nova balkanska zveza, ki se sedaj snuje med Rumunijo, Bolgarijo in Turčijo. Vse tri so svoje armade mobilizirale in čakajo kljub svoji nevtralnosti, da o pravem času vmes posežejo. Rumunski, bolgarski in turški diplomate med seboj pridno konferirajo in v kratkem času utegnemo slišati o novem faktorju, ki bo posegel v evropsko vojsko. Rusija je sklenila rešiti v tej vojski balkansko in carigradsko vprašanje, in sicer v ruskem smislu. Gre se za Carigrad, Dardanele in Bospor. Rusija je že pritisnila na Turčijo in ji grozi z vojsko, ako ji ne odpre dardanelske ožine. Turčija je odgovorila na to grožnjo z mo-

bilizacijo vseh osmanskih čet in skuša tudi Bolgare in Rumune za svoj načrt pridobiti.

Vse tri države se čutijo ogrožene od ruskih čet in je veliko upanja, da se bodo vpadu Rusije skupno branile. Tripelententi se je snubitev teh držav čisto ponesrečila in zato vlada med njimi velika jeza, zlasti nad Rumunijo. Od te strani se torej nimata Avstrija in Nemčija ničesar bati. Najbrže bosta pa dobili od njih pomoč. Ključno se je obneslo tudi lažljivo poročanje uradnega časopisja tripelentente o njihovih uspehih na bojiščih, ki je imelo samo ta namen, delati v nevtralnih državah razpoloženje za tripelentente. Francoska »Agence Havas«, angleški Reuter in petersburška brzojavna agentura so dosegli s svojimi lažmi samo to, da njihova poročila resni listi nevtralnih držav odklanjajo. Zlasti Italijo so ta poročila samo utrdila v njeni nevtralnosti, v kateri bo ostala do konca vojske.

Več sovražnikov, kakor jih imata Avstrija in Nemčija, ne moreta imeti. Njih vrsta je izpolnjena. Tistim pa, ki jih imata, krepko stopata na noge in njih poraz ni več daleč.

Nova Evropa se že kaže v bledih obrisih in meglenih konturah. Z zmago bosta Avstrija in Nemčija postali vodilna faktorja v Evropi, ki bosta prinesla svetu novo dobo miru, pravega napredka in človeške kulture!

Razgled vojnih dogodkov.

(Od 14. do 21. avgusta 1914.)

Na avstrijsko-srbskem in črnogorskem bojišču imamo zaznamovati prve velike uspehe — še-le sedaj je namreč naša armada tu dolj začela z vsem povdorkom nastopiti. 14. avgusta so naše čete na treh straneh vdrle v Srbijo in po ljutih bojih zavzele utrjeni šabac ob Savi — ključ do dolnje Posavine, Podrinja in v notranjost Srbije, pa tudi ključ do Beograda. Mesto šteje krog 14.000 prebivalcev in je zelo važno trgovsko središče. Dalje so naše čete zavzele Loznico in Lešnico ob bosenski meji. Loznica šteje do 5000 prebivalcev in leži v gornjem Podrinju, Lešnica pa krog 1500 prebivalcev in leži pod goro Vilojevo blizu Drine. Tu kakor v Šabcu so naše čete odbile vse ljute protinapade sovražnikov in zaplenile mnogo topov in strojnih pušk. Izgube so bile na obeh straneh precejšnje, a srbske mnogo večje. Nato so naši sovražniki zasledovali in ga 15. avg. v

veliki bitki vrgli nazaj proti Valjevu. Ob teh odločilnih zmagovitih bojih se je prav posebno odlikoval hrvatski varaždinski polk št. 16. in s svojo hrabrostjo in vstrajnostjo odločil zmago.

Naše čete, ki so iz Progarja vdrle čez Savo v Srbijo, so osvojile mesto Obrenovac, ki leži nižje dol od Šabca proti Beogradu.

Čez Donavo so naši prodrli v Srbijo blizu Smedereva in osvojili Požarevac.

Naše čete zmagovito prodirajo v Srbijo.

Črnogorce so avstrijske čete na celi črti zmagovito vrgle nazaj, kadarkoli so skušali vdreti čez mejo.

Na avstrijsko-ruskem bojišču je naša armada vseskozi zmagovita ter prodira vedno dalje zapadno in vzhodno od Visle. Pri Zalozcu, Brodju in Sokalu so ruski oddelki napadli našo mejo, a bili zmagovito odbiti.

Na nemško-ruskem bojišču doživljajo Rusi poraz pa porazom, 17. avgusta se je vršila pomembna bitka pri Stallupönenu, ki je od ruske meje oddaljen 11 km in leži ob železniški črti Königsberg—Eydikuhnen in ob stranski progi Tilsit—Stallupönen. Mesto šteje krog 6000 prebivalcev. Rusi so bili tu popolnoma poraženi. Nemci so vjeli nad 3000 ruskih vojakov in zaplenili mnogo strojnih pušk.

Na nemško-francoskem in belgijskem bojišču se vrše veliki vojni dogodki. Francoske čete so 17. avgusta prodrele v Belgijo v smeri proti Gembloux, mestu blizu Charleroi, ležečem ob železnici, ki pelje iz Bruselja v trdnjavo Namur. 19. avgusta je pa že došlo poročilo, da je nemška kavalerija pri Prevezi, severno od Namurja vrgla 5. francosko kavalerijsko divizijo nazaj in ji prizadela teške izgube. Pri Tirlomontu so nemške čete vzele Francozom eno poljsko in eno težko baterijo 1 zastavo in vjele 500 sovražnikov. 19. avgusta so nemške čete vkorakale v belgijsko prestolno mesto Bruselj, ki ga imenujejo drugi Pariz in šteje krog 800.000 prebivalcev. Kraljevi dvor z vlado se je bil že takoj ob začetku vojne umaknil iz Bruselja v Antwerpen.

Na drugi strani so Nemci potekli 55. francosko pehotno brigado, ki je bila prodrla do Weilerja, severozapad od Schlestadt. Nemci so Francozom prizadeli težkih izgub in jih zmagovito vrgli nazaj čez Vogeze.

Na Severnem morju so se zopet izkazale nemške bojne ladje. Te dni sta dve

mali nemški križarici, »Strassburg« in »Stralsund«, odpluli v južni del Severnega morja. Ob tej priliki je križarica »Strassburg« ob angleški obali zapazila dva sovražna podmorska čolna ter je enega takoj s strelji potopila. »Stralsund« je pa prišla v boj z večimi torpednimi rušilci, o čemer sta bila dva rušilca močno poškodovana. Ladji »Strassburg« in »Stralsund« sta dognali, da ob celi nemški obali ni nobene sovražne ladje.

Nemški vojni ladji »Goeben« in »Breslau«, ki sta obstreljevali alžirske francoske luke in potem ušli mogočnemu sovražnemu brodogju v Carigrad, je turška vlada kupila od Nemčije in ju uvrstila v svoje vojne brodogje.

Vsled tega sta Anglija in Francija stavili Turčiji ultimatum, češ, da je kršila mednarodno pravo. Obenem je Rusija Turčiji stavila ultimatum, da odpre njenim ladjam pot skozi Dardanele.

V vojno se je vmešal tudi Egipt in napovedal Nemčiji vojno. Pri tem gre seveda le za Sueski prekop.

Japonska je napovedala vojno Nemčiji 20. t. m. in stavila zahtevo, da mora Nemčija umakniti iz japonskega in kitajskega vodovja vse svoje vojne ladje ter odstopiti vse pravice, ki si jih je pridobila na kitajskem ozemlju Kiančau. Odgovoriti ima do 23. avgusta. Gotovo je, da bo Nemčija odgovorila v odklonilnem smislu, kakor je tudi gotovo, da se bo Japonska v svoji vojni pomoči v korist Anglije omejila zgolj na območje skrajnega vzhoda in v evropsko vojno neposredno ne bo posegla. In ker se bo osoda Evrope odločila v Evropi, nima japonska vojna napoved takorekoč nobenega pomena.

× × ×

Čegava bo zmaga v Evropi, danes lahko že vsak preračuna. Ves potek vojnih dogodkov izpričuje, da se Avstriji in Nemčiji, katerih notranja urejenost in moč, sloneča na zavednosti in neomajni zvestobi narodov, se ravno v teh resnih časih čudovito uveljavlja in jima nudi močno in varno oporo, katerih armade in brodogja z neodoljivo silo zmagujejo in potiskajo sovražnika, kjerkoli se jim stavi nasproti — tema dvema se poraza ni treba bati! Je izključen. Nemčiji in Avstriji sta svoje račune tako skrbno in natančno napravili, da je izključena vsaka pomota in jima tudi noben slučaj ne more do živga. Armadi sta izborna izvežbani, zdravi in vztrajni, z vsem bogato preskrbljeni, navdušeni in iz

LISTEK.

Nekaj črtic iz zgodovine varaždinskega pešpolka št. 16.

Spisal Dolenjski.

Varaždinski pešpolk, ki je bil zadnji čas do izbruha vojske nastanjen na Dunaju, in se je pri prodiranju na Srbe sijajno odlikoval v bitki pri Valjevu, je pred kratkim slavil trojni jubilej: Tristopetintrideset let je preteklo od tistega časa, ko je bila ustanovljena vojaška granica; pred sto leti so združeni narodi premagali Napoleona in zatrli njegovo nadvlado in pred 40. leti je bila vojaška granica odpravljena. Ta trojni jubilej v Varaždinskem polku je bil vzrok, da se je spominski dan bitke pri Sona-Sommacampagni, v koji se je ta polk posebno odlikoval, letos na poseben način slavil. Slavnosti se je udeležil med drugimi sam vojni minister, ekselencen feldcagmajster pl. Kroatin, ki je pri odhodu polkovnemu poveljniku in komiteju v laskavih besedah izrazil svoje priznanje in zahvalo za to patriotično prireditev.

Podrobnosti te slavnosti navajati ni namen teh vrstic, pač pa se mi zdi

umestno, da podam ob tej priliki slovenskemu narodu kratek posnetek slavne zgodovine tega polka, ki sem ga posnel po temeljitem dotičnem nemškem članku c. in kr. stotnika A. Perneta.

Izborne vojaške lastnosti Jugoslovancev, posebno pa Hrvatov so tudi nam Slovincem znane. A zgodovina tega polka, ki izhaja iz bratskega namu naroda, je za Slovence tudi zategadelj zanimiva, ker obsega obenem zgodovino vojne krajine in graničarjev. Že naši pisatelji: Trdina, Jurčič itd. so nam podali nekaj slik o teh krajih in ljudeh; hrvatsko slovo pa je vseskozi prepojeno z motivi iz vojne krajine ali vojaške granice. Najbolj poznani pa so širšemu občinstvu postali »graničarje« po soglasni hrvatski operi, ki se je pred 20. leti z velikim uspehom igrala v Ljubljanskem slovenskem gledališču in od tedaj mnogokrat ponavljala, zato podam v nastopnih vrsticah zgodovino hrvatskega graničarskega polka, ki spričuje, kako utemeljena je ponosna pesem varaždinska:

»Ja sam Varaždinac
 Domovine sin...«

Zibelka nekdanje vojaške granice leži v dopolnilnem okraju 16. pešpolka,

ob bregovih reke Lonje in Časme, sega na severu do Drave, na zahodu do divjeromantičnega kalniškega gorovja in na jugu do vinorodnih goric molavinskih. Ta okraj, v katerem so stali nekdanji stoletni hrastovi pragozdi, je cesar Ferdinand I. l. 1538., nakazal kot stalno bivališče Srbom, ki so pribežali iz Makedonije in Bosne v te kraje. Bili so to v boju utrjeni in izkušeni korenjaki, vojniki, ki so se še-le po krvavih bojih umaknili turški premoči, da najdejo zavetje pod okriljem habsburškega orla.

Cesar je dal sestaviti iz teh preseleljencev tri stotnije po 200 mož in je imenoval za njihovega poveljnika hrvatskega junaka, generalnega polkovnika Nikola ja barona Jurišića, ki se je bil že preje izkazal kot hrabrega branitelja trdnjave Güns na Ogrskem.

Te tri stotnije so se imenovala po garnizijah, v katerih so bile nastanjen: Koprivniška, Križka in Ivaniška. Ti prvi graničarji so prisegli domovino zvestobo cesarju in novi domovini ter krvavo osvetlo sovragu kršćanstva. Obenem jim je podaril cesar v pismu z dne 2. septembra 1538 gotove predprave za vse čase. Ta dan torej se je položil temelj ne le za Varaždinski polk, ampak tudi za vso granico.

Po zgledu navedenih treh kapita-

natov so se ustanovili tudi še drugi, in v nekaterih 10 letjih je bila vsa Hrvatska in Slavonija z malimi izjemami vojaško preustrojena. Nastala je država v državi, dežela s samih vojakov, ki ji ni bilo para na celim svetu. Bila je trdnjava proti zunanjemu in notranjemu sovražniku, pravi »antemurale christianitatis«, ob katero se je razbil vsak napad nevernikov kakor steklo ob trdi skali.

Ob 335letnega obstanka je dajala vojna krajina cesarju na stotisoče vojakov in brez števila zvestih in odličnih častnikov, precejšnje število Terezijanskih viteзов in generalov, tako da je cesar nekoč v šali imenoval vojaško granico »žrebetišče za vojskovodje« (Feldherrngestüt).

Središče te dežele, Varaždinski generalat, je postal tudi žarišče zvestobe do cesarja in goreče ljubezni do domovine. Ker je pa v te kraje dohajalo vedno več doseljencev in se je ljudstvo hitro množilo, je dežela postala pravi ljudski rezervoar, iz katerega je črpalo cesarstvo — silo za mnogovrstne vojne pohode. V brezštevilih vojskah, ki jih je imela tedaj Avstrija, ni nikdar manjkalo Varaždincev, prodirali so pa vedno na čelu armade kot pravi bojni tiči. Nič manj kot 123 vojsk so Varaždinci

prepričanja zvesti, na čelu pa jima stoji celotno moč, ki so svoje stvari gotovi in zato ne omahujejo ne za hip, z njimi pa trdno in neomajno stojita tudi armadi. In ker je tudi višja pravica na njuni strani, je gotovo, da bosta venčani z zmago izšli iz sedanjega silnega vojnega meteža.

Da se bomo o tem še bolj prepričali, pogledimo na onega njunega sovražnika, pred katerim imajo nekateri največ strahu: na Rusijo. Da je ruska državna uprava gnala in razjedena po velikem delu tudi uprava njene brambne sile in zato ta sama nezanesljiva — to ni za nikogar nič novega. Rusija se pa v težkih časih tudi na svoje prebivalstvo ne more zanesti, ker narode preveč tlačijo in zato vsak izmed njih komaj čaka prilike, da bi se ji osvetil in stresel s sebe njen jarem. Vrhutega vre med nižjimi sloji, katerim ne dá nobenih pravic in jim ne nudi nobenega postavnega socialnega varstva pred izkoriščevalci. Vsi ti njeni težki grehi se sedaj bridko maščujejo nad njo in ji jemljejo vsako moč proti zunanjim nasprotnikom. Le poslušajmo:

Kakor znano, je Rusija iz vsega početka zapustila Rusko-Poljsko, ker se na tamošnje poljsko ljudstvo ni mogla zanesti, in te dni je iz Varšave prišla vest, da je poljska narodna vlada, ki se je ondi ustanovila, napovedala Rusiji vojno! Poljske narodne čete se bodo proti Rusiji borile ramo ob ramo z nemškimi in avstrijskimi četami.

Tudi Finsko so že zapustile ruske čete, ker se ondi ne čutijo varne. Finci hrepene po osvobojenju!

O Ukrajincih, ki jih je 30 milijonov, se čujejo enaki glasovi; toliko je pa nedvomno, da Rusija tudi med njimi danes nima trdne zaslome.

Ruski revolucionarji podžigajo k upor na vseh straneh, in sicer ne brez uspeha. Ravno kar prihajajo poročila, da v ruskem Kavkazu divja revolucija, ki je dosegla svoj višek v Baku, mestu ob Kaspijskem morju, ki šteje 200.000 prebivalcev. Po ulicah divjajo krvavi boji in vaje ima v rokah revolucionarna vlada. Uporniki so razrušili železniški most čez reko Aras, ki je tvoril edino vez med Rusijo in Perzijo. V bojih z vstaši je bilo ubitih že mnogo vojakov in častnikov.

A tega še ne dovolj, je uporni duh izbruhnil tudi med moštvo črnomoške vojne mornarice. Na neki ladji so mornarji klicali: »Dol z vojsko, dol s carjem!« in ko je njihov poveljnik proti njim potegnil orožje, so ga ustrelili in vrgli čez krov v morje. Ta dogodek ni bil samo slučaj, marveč je uporni duh zasejan med celokupno moštvo.

Iz kopne ruske armade uhaja čez mejo nešteto dezertirjev, ki pravijo, da ruski vojaki stradajo in niso z ničemer preskrbljeni.

Pa bi se kdo Rusije bal? Ne, ne Rusije, ne nikogar drugega izmed naših sovražnikov, ki jim bomo drugemu za drugim postavili na tilnik svojo zmagovalno zastavo!

Novi pozivni razglas.

Dobili smo danes naslednji razglas:

I. Za poljska dela uporabljeni rezervisti, nadomestni rezervisti in črni vojski zavezane osebe.

Vsi rezervisti, nadomestni rezervisti in črni vojski zavezane osebe, katere so

po izvršeni objavi mobilizacijskega razglasa pri pehotnih nadomestnih bataljonih vojne, deželne brambre, odnosno pri nadomestnih stotnijah črne vojske službo nastopile, pa so bile od teh nadomestnih bataljonov, odnosno nadomestnih stotnij črne vojske na poljska dela odposlane, imajo se brez izjeme dne 24. avgusta ob 11. uri dopolne zaradi odpotovanja pri tistem okrajnem glavarstvu (espozituri) javiti, v katerem področju njihovo sedanje bivališče leži.

II. Rezervisti in nadomestni rezervisti kr. ogr. domobranstva.

Tisti rezervisti in nadomestni rezervisti kr. ogr. domobranstva, kateri so že službo nastopili, pa so bili zaradi preštevilnosti zopet iz službe odpuščeni, morajo dne 24. avgusta iz svojega bivališča odpotovati in tako hitro kakor le mogoče k poveljstvu kamor pripadajo odriniti.

III. Vojaški novinci in nadomestni rezervisti.

Vsi v tem letu potrjeni, toda še ne uvrščeni vojaški novinci (vključno enoletni prostovoljci) in nadomestni rezervisti pozovejo se s tem na aktivno službovanje.

Ti vojaški novinci in nadomestni rezervisti imajo se zaradi uvrščenja pri poveljstvu dopolnitvenega okraja svojega bivališča javiti, in sicer: tisti, kateri nimajo pri tem dopolnitvenem okraju domovinsko pravico, dne 24. avgusta, tisti pa, kateri imajo v tem dopolnitvenem okraju domovinsko pravico, dne 25. avgusta.

Oni vojaški novinci in nadomestni rezervisti, katerim je znano, da spadajo k deželni brambi, odrinejo k poveljstvu domobranskega dopolnitvenega okraja svojega bivališča.

IV. Črni vojski podvržene osebe starejših letnikov in na dopustu bivaajoče črni vojski podvržene osebe.

1. Vse 42letne in mlajše črni vojski podvržene osebe, ki imajo avstrijsko državljanstvo in so služile v vojski, vojni mornarici, deželni brambi (deželni strelci) ali pri orožništvu in do sedaj še niso bile poklicane, ali pa so bile zaradi preštevilnosti zopet odpuščene, morajo aktivno službo nastopiti kakor sledi:

- Osebe z namembnicami po naročilu svoje namembnice.
- Vsi ostali — izjemno Tirolcev in Vorarlbergovcev — k poveljstvu črnovojnega okraja svojega bivališča, kjer se morajo dne 27. avgusta prijaviti.
- Tirolci in Vorarlbergovci k poveljstvu črnovojnega okraja št. 1 v Innošt (Innsbruck), kamor imajo iz svojega bivališča dne 27. avgusta odriniti.

2. Vse 42letne in mlajše črni vojski podvržene osebe, ki imajo ogrsko državljanstvo in so služile v vojski, vojni mornarici, deželni brambi ali pri orožništvu in do sedaj še niso bile poklicane, ali pa so bile zaradi preštevilnosti zopet odpuščene, morajo dne 24. avgusta iz svojega bivališča kakor hitro le mogoče k domačemu kr. ogr. poveljstvu črnovojnega okraja odriniti.

3. Za vsako črni vojski podvrženo osebo je od velike važnosti, da prinese seboj jedilno orodje (jedilno skledo, žlico, vilice in nož), dobre črevlje (škornje ali opanke), gorko obleko in če mogoče pokrivalo (Decke).

4. Za vojaško službo nesposobne in take črni vojski podvržene osebe, katere

niso služile, pa imajo namembnice, po naročilu svoje namembnice.

5. Za vojaško službo nesposobne in take črni vojski podvržene osebe, katere niso služile, pa namembnice nimajo, imajo se samo tedaj javiti, ako bodo poklicane.

V. Oprostitev od vojaške službe.

Vse dosedaj polnomočne oprostite od vojaške službe imajo za določen čas pravomoč.

Neizpolnjevanje teh ukazov se po obstoječih zakonih ostro kaznuje.

Vpoklicanje črne vojske v Nemčiji.

Dunaj, 21. avg. (Kor. urad) V Nemčiji je pozvana pod orožje vsled cesarjeve odredbe črna vojska. Vpoklicani niso tisti črnovojniki, ki niso še 20 let stari in še neizvežbani črnovojniki nad 30 let stari. Izurjeni črnovojniki se morajo takoj povrniti v Nemčijo, če ne izjavi po preiskavi za to splošno pooblaščen zdravnik, da niso sposobni za službo v črni vojski. Črnovojniki, ki niso izvežbani, se morajo takoj javiti pri konzulatu, da jih preiščejo, če so sposobni za službo v črni vojski. Vrniti se morajo v Nemčijo šele po nadaljnjem nakazilu.

Posredovanje dela za časa vojske.

Ker je po mobilizaciji odpoklicano veliko število delavskih moči, je smatralo c. kr. poljedelsko ministrstvo za potrebno, da se ustanovi organizacija, po kateri bi se s posredovanjem dela nastalim težkočam po možnosti prišlo v okom. Zaraditega se ustanovi po cesarski naredbi z dne 10. avg. t. l. pri vsakem okrajnem glavarstvu delavska posredovalnica. Naloga teh okrajnih delavskih posredovalnic bo, da sprejemajo naznanila, koliko v vsakem kraju manjka poljedelskih moči, oziroma če jih je kaj odveč. Na podlagi teh poizvedb bo okrajna delavska posredovalnica skrbela, da se med posameznimi občinami okraja delavske moči izmenjavajo. Če bi bilo delavcev v okraju odveč, ima to naznaniti deželni posredovalnici, v svojem okraju pa naznanjati, ako se dobi delo v drugih okrajih in deželah. V to svrhu se posluži okrajno glavarstvo lahko tudi kake že obstoječe organizacije.

O tej napravi se obvesti tudi delavstvo industrialnih obratov, ki je vsled nastalih razmer brez dela. Okrajna delavska posredovalnica se bo za izvršitev svojih nalog sporazumela s kmetijskimi, obrtnimi, mladinskimi in drugimi v javno korist delujočimi organizacijami.

Te okrajne delavske posredovalnice bodo podrejene deželni delavski posredovalnici, ki bo od okrajnih posredovalnic sprejemala poročila o pomanjkanju ali preobilici poljedelskih moči. Na podlagi teh poročil bo skrbela, da se delavske moči v posameznih političnih okrajih dežele izravnajo. Ako se vidi, da je delavskih moči odveč ali da se jih potrebuje, se to naznanj centralni delavski posredovalnici na Dunaju.

Te delavske posredovalnice so sicer v prvi vrsti namenjene za ureditev delavskih razmer v kmečkem stanu, vendar se jim pridruži tudi posredovanje za obrtno delavstvo, tako da bo deželna delavska posredovalnica centrala za delavsko posredovanje cele dežele. Nanjo se naj naslanjajo

vse organizacije, ki se že bavijo z delavskim posredovanjem.

V Ljubljani se je dne 21. t. m. pri deželnem odboru konstituirala deželna delavska posredovalnica pod predsedstvom deželnega predsednika in deželnega glavarja. Osnova se je odbor, v katerem so zastopani deželna vlada, deželni odbor, c. kr. kmetijska družba, Zadruga zveza in trgovinska in obrtna zbornica.

Delavskih moči ali dela iščejo stranke se imajo torej obračati vedno do svojih krajevnih posredovalnic. Deželna posredovalnica pri deželnem odboru bo pa posredovala med okrajnimi organizacijami. Podrobna navodila bodo razglasila c. kr. okrajna glavarstva po občinah.

Državna in južna železnica sta obljubili, da bosta tiste delovne moči, ki se bodo izmenjavale po teh posredovalnicah, brezplačno prevažale.

Švedi in Rusi.

Dve reči družita Švede proti Rusiji. Prvič Finsko, ki ga je po sklepu miru leta 1809 v Fredrikshammu odtrgala od Švedske in priključila Ruski, in drugič nevarnost, da ne bi Rusija napadla Švedske, da si v njenem ozemlju, na Baltičkem morju, osvoji eno ali več pristanišč s toplim zavarovanim morjem za svojo mornarico.

Pet let po omenjenem miru se je Švedska združila z Norveško. Splošna evropska sodba je bila, da je s tem Švedska dovolj odškodovana in zato je finsko vprašanje stopilo v ozadje. Temu so bili še tri vzroki: Na Finskem je večina prebivalcev pravih Fincev, mongolskega plemena (90 odstotkov), le 100.000 do 150.000 večinoma izobraženih ljudi je švedskega rodu in jezika. Rusija je 90 let Fincem pustila veliko svobodo in samostojnost. Švedska (6 milijonov ljudi) ni mislila na nobeno nevarnost od ruske plati in se je razvijala kulturno in gospodarsko v stoletnem miru. Mislila je samo na to in vojne skrbi je niso motile.

Leta 1899. je začela Rusija novo politiko na Finskem; vzela je Fincem samostojno armado, znatno jim omejila politične in državnoopravne pravice in tu se je začela zavedati Švedska, da ji utegne postati ruski sosed nevaren. Leta 1901. je začela vsled tega preosnavljati svojo mornarico. Razmerje z Rusijo je bilo na videz prijazno. Leta 1908. se je sklenila v Sankt Peterburgu pogodba, ki so jo podpisale Rusija, Švedska, Danska in Nemčija, da se ima v Baltičkem morju ohraniti status quo, leta 1909. je obiskal car Nikolaj kralja Gustava V. v Stokholmu; meseca avgusta leta 1912. sta se sešla oba vladarja na Finskem morju.

Na krmilu je bila liberalno-radikalna vlada (ministrski predsednik Staaff), ki je na vso moč povdarjala potrebo prijateljstva z Rusijo, zlasti z gospodarskega stališča. Mlada švedska industrija je iskala trgov v Rusiji in vsi finančniki in vse trgovske zbornice so podpirale težnje liberalne vlade, ki je bila navezana obenem tudi na socialne demokrate. Kurt Wallenberg, ki je bil do letošnjih volitev zunanji minister, je zastopal to politiko.

Kot posebno znamenje rusko-švedskega prijateljstva se je sprožil načrt, naj se na čolnih napravi železniška zveza med

¹⁾ Prim. Erich Sjostedt. R. p. i. apr. 1914. Str. 371 nasl.

prestali, bili so priče najvažnejših bitk in vojnih dogodkov. Bojevali so se v Bosni, na Dolenjem Avstrijskem, Češkem, Bavarskem, Nemškem, Ogrskem, Laškem in Francoskem; stali so pod poveljstvom Nikolaja pl. Jurišiča, Nikolaja Šubič-Zrinjskega, Ludovika Badenskoga Wallensteina, princa Evgena, Lavdona, Dauna, nadvojvode Karla, princa Schwarzenberga, Radetzkyja, Jellačića, Filipovića in Jovanovića. Prehodili so Srednjo Evropo od Neapolja do Severnega morja, od Atlantskega Oceana do Pripjetskega močvirja; službovali so petnajstim vladarjem habsburško-lotarinjske dinastije zvesto in udano. In ker so od začetka (leta 1538.) sem imeli vedno le eni in isti dopolnilni okraj in niso nikdar prejeli nove vincev iz drugih dežel, se more po vsej pravici trditi, da je 16. polk najstarejši polk naše armade.

Do leta 1747. so bili graničarji organizirani kot milica, bataljoni so bili samostojni. To leto so pa na bataljoni pomnožili in iz teh ustanovila dva Varadžinska graničarska polka št. 5 in 6: »Križok« in »Gjuroki«. Njuna organizacija je bila enaka drugim linijskim polkom; vojaki so se razločevali samo po barvah jermenov: Križoki št. 5 so imeli črno, Gjuroki št. 6 pa belo jermenje, našitki obeh polkov pa so bili rakastordeči. Leta 1871. ob opustitvi vojaške granice, sta se ta dva polka iznova združila in tako združen polk je dobil št. 16 in žvepljenorumeni našitke linijskega (prej loškega) polka, ki je bil

1. 1868. razpuščen, ime Varadžinski pa se mu je ohranilo za večne čase.

× × ×

Prvi nasprotniki, s katerimi so se borili Varadžinci, so bili seveda Turki. Boji so se pričeli leta 1575. in so trajali z malimi presledki do leta 1596. Med to bojno dobo se je preustrojila vojna granica na ta način, da se je razdelila v Karlovski in Varadžinski generalat ter v Banatsko granico, da se je zgradila trdnjava, ki se je po nadvojvodu Karlu imenovala Karlovac in da so se utrdila sela Ivanić, Koprivnica in Križ. Varadžinci so šteli l. 1580. pod nadvojvodovim poveljstvom 1290 mož, med temi 27 stotnikov (vojvod).

Tridesetletne vojske (leta 1618. do 1648.) so se udeleževali v mnogovrstnih četaških oddelkih, deloma peš, deloma na konjih, največ pod vrhovnim poveljstvom Isolanijskega. Njih polkovnik pa je bil princ Schwarzenberg. Graničarji so se udeleževali skoro vseh tedanjih avstrijskih bojnih pohodov, posebno so se odlikovali l. 1626. pri Desavi, l. 1631. pri Breitenfeldu in l. 1632. pri Lützenju pod poveljstvom Poppenheimovim.

Med to vojno je dobila Varadžinska granica l. 1630. prvo ustavo od cesarja Ferdinanda II., ki je uravnala osobito civilnopravno življenje.

V dveletni turški vojski l. 1663. do 1664. so se Varadžinci bojevali pod bratom Nikolajem in Petrom Zrinjskem, ter so v bo-

jih pri Zrinjcu ob Časmi in Muri, pri Oseku in Peči Turke docela uničili.

Leta 1680. je izbruhnila velika turška vojska, ki je neprenehoma trajala do l. 1698. Varadžinci so se te vojske častno udeležili, semintja tudi pod vrhovnim poveljstvom Ludovika Bavarskega.

Leta 1718. je cesar Karl VI. uvedel v Varadžinskem generalatu novi avstrijski menični red in apelacijski statut; posebno zadnjega so se graničarji razveselili, ker se je tikel sodnijske kontrole; zakaj čestokrat so se jim bile preje kršile dane pravice. Dne 26. januarja l. 1737. so se Varadžinski graničarji zbrali v Križu, da se zaslusijo in zaprišejo na nova pravila, ki jim jih je izdal cesar. Prišli so polni radosti z zastavami v bojni opravi k prisegi. Milost cesarjeva jih je tako navdušila, da so po razglasitvi pravil vzeli vojvodo Hildburghausen, ki jim je izposloval pravila, na rame, in ga nosili okoli. Po teh ustavnih navodilih so bili Varadžinci razdeljeni v dva polka, vsak po štiri bataljone in vsak bataljon po pet stotnikov. Vsak polk je štel 4000 puškarjev (fizilirjev), pet stotnik huzarjev, vsaka po 100 jezdecev in 34 topničarjev. A ta organizacija se ni mogla takoj izvršiti, ker je izbruhnila med tem turška in kmalu za njo tudi avstrijska nasledniska vojska.

V turški vojski l. 1737. do 1739. so bili Varadžinci razdeljeni v tri bataljone pod polkovnikom Minskyjem. V boju pri Banjaluki so rešili Hild-

burghausenov oddelek iz velike nevarnosti, ki mu je pretila. V odločilnem trenutku, ko je že vse nazaj drvelo, so svoje vrste nenadoma obrnili proti zasledujočemu Turčinu ter ognjevitno odbili nadaljnje zasledovanje. Boj pri Banjaluki je častni dan v zgodovini Varadžincev. Sam vojvoda jih je odlikoval s spričevalom, da so prehrabro vstrajali v ljutem boju. Vrnivši se iz tega vročega boja domov, se še niso dobro odpočili, ko so se morali iznova oborožiti ter odriniti daleč od doma proti zedinjenemu sovražniku.

V tej avstrijski nasledniski vojski l. 1740. do 1748. so se Varadžinci bojevali kar na petih bojiščih: V Šleziji, na Dolenjem Avstrijskem v Lužicah, na Bavarskem in v Lombardiji. Vseh osem bataljonov se je udeleževalo teh bojev in povsod so se odlikovali po svojih drznih in hrabrih napadih.

Cesarica Marija Terezija jih je za njihovo požrtvovalnost v tedanjih za cesarstvo in dinastijo odločilnih časih opetovano odlikovala in jim dala mnogovrstnih dokazov svoje cesarske naklonjenosti.

Teritorialna ločitev obeh polkov se je izvršila šele po vojni l. 1749. Ime »Križoki« in »Gjuroki« so jim dali šele l. 1759. Za oba polka pa je ostala skup-

¹⁾ Usoda je hotela, da so Varadžinci 140 let pozneje zopet pri Banjaluki v drugi rešili avstrijsko vojsko iz opasne položaja. O tem pozneje.

Rusijo in Angleško skozi Finsko — St. Petersburg—Abo—Stokholm—Göteborg — via Grimsby—London. Maja meseca letos se je otvorila razstava v Malmö, središču južne Švedske, kjer je bila Rusija posebno častno zastopana.

Konservativci se niso protivilo politiki prijaznih razmer z Rusijo, toda zahtevali so, naj se Švedska na vse pripravi. Nevarnosti, ki ji prete od Rusije, so glasno povdarjali in zadnji dve leti se je po njihovem vplivu začela silna agitacija med ljudstvom, da je treba vojsko okrepiti.

Pogumni Sven Hedin, ki je s svojimi poti v Tibetu vzbudil po pravici občudovanje celega sveta, je nastopil v prid ti agitaciji, ki je v kratkem času nabrala 25 milijonov frankov za zgradbo vojne ladje. Izdal je knjižico Ett varningsord (Svarilna beseda), ki se je v 500.000 izvodih razširila med ljudstvo. V nji je razložil, da je Rusija silno nevarna. Ker ji je Japonec vzel priljubljenost do toplega morja v Pacifiškem oceanu, se obrača sedaj proti Severnem Atlantskemu morju, da si tam zagotovi topla pristanišča. Finska politika služi vsa temu namenu; zavoljo nje se je Fincem vzela armada, zavoljo nje se nasilno porušujejo, v njenem zmislu se grade železnice. Prej so šle po Finskem železnice od severa proti jugu; zdaj so se jele graditi transversalke proti Švedski, in sicer izključno iz vojaških namenov. Gospodarsko znamenite in potrebne proge Ulenborg—Kajand—Nurmes niso zgradili, pač pa so se z vso naglico lotili proge St. Petersburg, Keksholm, Nyslok, Jyväskylä v Vaso k švedski meji.

Sven Hedinova beseda je udarila v živo. Tudi Norveška se je jela gibati. Njen največji list »Oreblad« je letos pisal, da se je treba pripraviti na največjo neizogibno rusko nevarnost in opozarjal, kako malo je pripravljena na odpor, ko za vojaštvo sorazmerno najmanj v Evropi izdaja (17% letnih stroškov). Na Švedskem je konservativna stranka zahtevala krepkejšo oborožitev in v ta namen zvišanje infanterijske vojaške službe od 8 mesecev na eno leto. Ministrstvo se je za druge reči še precej udalo, le zvišanje vojaške službe je hotelo prepustiti odločitvi po prihodnjih volitvah. Konservativci niso bili zadovoljni in dn 28. febr. je prišlo na njihov poziv 32.000 kmetov v Stockholm pred kraljevo palačo zahtevati potrebnih odredb domovini v brambo. Kralj je odgovoril, ne da bi vprašal vladu, da je s celim srcem za to, da se potrebuje povečanje armade prične takoj. Staaffova vlada je podla. Nova vlada (predsednik je sedaj Hammarskiöld) je razpustila državni zbor, izrekla je, da je Švedska popolnoma nevtralna, in da potrebuje armado samo za brambo. Nove volitve so pokazale, da je zavest ruske nevarnosti obsegala ljudstvo. Prej je bil 101 liber. radikalec in 63 socialistov; konservativcev pa 70. Nove volitve so to razmerje znatno izpremenile.

Rusija in njeni zaveznici Francoska in Angleška bi radi švedsko javno mnenje obrnili proti Nemčiji, a zastoj. Švedi vedo, da se imajo bati edino le Rusa. V sedanjih vojski so proglasili svojo nevtralnost, toda s precejšnjo gotovostjo smemo sklepati, da bi že prvi večji ruski poraz dvignil Finsko in z njo tudi Švedsko v sedanjih svetovni metez — seveda proti Rusiji. Popolnoma je izključeno, da ne bi Švedska že zdaj s svojimi simpatijami spremljala boj proti Rusiji.

× × ×

ŠVEDSKA SE PRIPRAVLJA.

V Berlinu se iz Stockholma poroča, da so pod orožje vpoklicali zopet več letnikov švedske armade.

na označba: »Varaždinca«, — imela sta se oba še vedno za enega, kakaj vezala jih je dvestoletna častna preteklost.

Noša teh Varaždincev je bila v tem času: zeleni dolman, črna zgornja obleka, ozke hrvaške hlače, namesto prejšnjega klobuka pa so nosili kosketo.

V sedemletni vojski l. 1756. do 1763. so graničarji bili prvi na bojišču in zadnji so ga zapustili. Udeležili so se 38 bojev in bitk pod Lavdonom, Beckom in Žiškovicem. V bitki pri Kolnu so se bojevali pri Křechovem, kjer so Prusi udarili. Za svoje hrabro postopanje v tej vojni so bili mnogokrat pohvaljeni. Dognalo se je, da je stalo v tem viharjem času 24.000 graničarjev v bojnih vrstah, med temi 6000 Varaždincev. Če se pomisli, da je Varaždinški general l. 1767. štel samo 55.533 oseb moškega spola, kaže zgoraj označeno število bojevnikov res o veliki domoljubni poztvornosti Varaždincev.

Turška vojska l. 1788. do 1790. je zahtevala od graničarjev mnogo napora, in jim donesla mnogo izgub na častnikih in moštva.

(Dalje.)

Ukrajinstvo v Rusiji.

V Avstriji jih imenujemo Rusine, na Ruskem Ukraince. Pa tudi pri nas se že česče sliši ukrajsko ime. Ukraine uradno danes ni več. Namesto nje so razne gubernije, ki v njih prebiva krog 30 milijonov maloruskega ljudstva, od kievške pokrajine do obale Črnega morja. Poizkusili so Rusi vse, da bi temu ljudstvu zatrli vsako samostojnost. Ze Peter Veliki je prepovedal razširjanje knjig v ukrajskem jeziku; njegovi nasledniki so vzeli tudi hetmanom prej celo od Petra jim zajamčene pravice. Danes nima ukrajinstvo na Ruskem nobene besede. Kdor trdi, da je ukrajski narod različen od ruskega, da ima svoj lasten jezik, svojo zgodovino in kulturo, je vedno v nevarnosti, da se na državne stroške ne preseli v Sibirijo.

Vendar pa ukrajski duh ni zamrl, nego se od dne do dne bolj dviga. Pod rusko vlado je sicer to težko, toda vključ vsemu zatiranju, morda ravno vsled tega se vedno bolj oživlja zavest nasprotstva ukrajskega naroda do Moskalov. Tudi med ljudstvom. Nima sicer še poguma, pa tudi ne dovolj potrebnega medsebojnega stika, da bi izrazila to v posebni narodni organizaciji, toda ustaviti se ta tok ne da in pametni ruski politiki ne prenehoma ponavljajo, kakšna nevarnost preti v tem ruske-mu carstvu, če se začasa ne izpelja v pravo strugo. Rusko carstvo več ali manj priznava poleg Rusov tudi še Poljake (samo v Poljskem kraljestvu, drugod ne), Fince, Georgijce in Armence. Fincem so se zadnji čas vzele njihove pravice in jasno se vidi namen narodno jih uničiti. Finci in Poljaki so Rusiji nevarni. Če se vzbudi še Ukraina in si začne iskati doma izven njenih mej, bo reč huda. Trideset milijonov jih je in sicer na najplodovitejši ruski zemlji in na najvažnejšem delu v Evropi — ob Črnem morju. Zato dokazujejo ruski politiki, naj se Ukraincem da nekaj svobode, da bo potem Rusija tem lažje in uspešnejše porušovala Finsko in Poljsko.

Meseca oktobra l. 1913. je razkolni škof Nikon iz Sibirije, poslanec v dumi, sestavil predlog in dobil zanj potrebnih podpisov, ki zahteva v njem vsaj prvi dve leti v ljudskih šolah izključni poduk v maloruskem (ukrajskem) jeziku, učitelje v ljudskih šolah same Ukraince, ali vsaj več-če njihovega jezika; v srednjih šolah naj se uči maloruski jezik in maloruska zgodovina; društva, ki širijo s knjigami in spisi izobrazbo v ukrajsčini (imenoma Prosvita) naj se ne preganjajo, in ne zatirajo.

Ruska javnost je te predloge zamolčala, zunanji svet je zanje še manj zvedel. Vendar so pa ti predlogi udarili v živo. Škof, ki je znan kot konservativen Rus, zvest član vladne desnice, je vključ vsem poizkusom, da bi se njegov nastop potlačil, predložil javnosti važnost ukrajskega vprašanja. Ob ti priliki se je med Rusi tudi mnogo govorilo o velikoruski agitaciji v Galiciji. Rusinski narod se tam svobodno razvija. Nima sicer vsega, kar bi rad, in kar mu gre, toda v njegovem jeziku se vzgaja mladina; živahno napreduje slovstvo vseh vrst; izobraževalno in kulturno društveno življenje cvete. Prosvita ima tam svoj sedež in na tisoče njenih knjig in knjižic gre tudi na Rusko, kjer jih seveda pre-povedujejo in preganjajo. Ruska vlada je s pomočjo raznih družb izdajala ogromne vsote za agitacijo med galickimi, nekaj tudi med ogrskimi Rusini za pravoslavlje in za velikorusko misel. Njen namen je bil oslabiti ukrajsko gibanje v Galiciji, da s tem zajezi njegov upliv na Rusijo. To reč so mnogi ruski politiki zelo obsojali, češ da je nespametno trositi denar za tako agitacijo, ki bi bila Rusiji popolnoma nenevarna, ko bi se dala svoboda ukrajski misli med ruskimi Ukrajinci.

Ukrajinci so bili v bivšem poljskem kraljestvu večinoma katoličani grškega obreda, zedinjeni z Rimom. Pod Katarino III. in pod Nikolajem I. so siloma zatrli zedinjene škofije, jim vsilili razkolne pope in z najstrožjimi kaznimi prepovedali vsak stik s katoliško cerkvijo. Vključ temu jih je mnogo ostalo še zvestih. Katoliška misel še ni zamrla med Ukrajinci in vsi seveda pristrčno žele svobode v verskem oziru. Pred nekaj leti se je proglasila verska svoboda in brž jih je mnogo takoj pokazalo svoje katoliško prepričanje. Ravno zavoljo njih se je po prizadevanju razkolnih škofov verska svoboda zopet omejila.

Zdaj marširajo Avstrijci v Ukrainu. Ali je zdaj prišel čas, da se poleg poljskega reši tudi ukrajsko vprašanje? Ali je ukrajski narod v svoji večini že toliko dozorel, da bo vide v Avstriji edino svojo zavetnico in rešiteljico? Ali bo toliko zaveden, da bo svoje nasprotstvo proti Moskalom, ki mu živi v krvi, ki o njem govori vsa njegova zgodovina, pokazal tudi v dejanju? Avstrijski Ukrajinci to žele in delajo za tem ciljem. Z navdušenjem pozdravljajo vojsko v upanju, da z njo ukrajski narod vstane velik in svoboden in samostojen, ter se ves nasloni na mogočno Veliko Avstrijo.

Izvirno poročilo „Slovenca“ iz vojnega tiskovnega stana.

Voj. tisk. stan, 15. avg. 1914.

Kakor Vam je že znano, je »vojni tiskovni stan« minoli torek popoldne odpotoval z Dunaja. Zadušljiva vročina je vladala v mestu in solnce je vroče sijalo na nas, ko smo se zbrali na mestu našega sestanka, da se morda za mesece poslovimo od Dunaja. Nihče ne ve, kam gre naša pot, ali na sever ali proti jugu. Kljub temu smo bili vsi dobre volje in izvrstno razpoloženi. Vojaška uprava nam je prijazno dala na razpolago več voz I. razreda, za počitek ponoči nam je pa služil vojaški voz — spalni vozovi so vsi v službi »Rdečega križa« — nasut s slamo, ki nam je popolnoma nadomeščala mehko posteljino; tekom dveh noči ni manjkalo gostov na tem ležišču, nekateri gospodje so si pa celo svoj popoldanski počitek ondi privoščili.

Krog 40 gospodov nas je iz vseh mogočih dežel; 16 Avstrijcev, 14 Ogrrov, ostalo inozemci. Vsak dopisnik ima pravico vzeti s seboj enega slugo in konja. Izbira dopisnikov, ki se dopuste v vojni tiskovni stan, je jako rigorozna. Treba je nešteti potrdil, legitimacij itd., da se že iz vsega početka izključijo vsi le malo sumljivi ljudje, kajti naval je zelo velik.

Med vožnjo se sklepajo prva znanja med onimi gospodi, ki se še ne poznajo bliže. Marsikak dovtip se skuje, za šalečimi in smejočimi se skupinami pa nastopajo druge, ki imajo med seboj resne politične pogovore. Vmes prihajajo vedno zopet in zopet častniki, dodeljeni poveljstvu, ki v resnici bratovsko — očetovsko se le ne more reči, ker so premladi — skrbje za naš telesni blagor. Najznamenitejši mož, za katerim vse najbolj tišči, je tudi Slovenec znan Roda-Roda; dunajsko časopisje je skoraj polnoštevilno zastopano, ravno tako ogrsko, vsekakor ne po ljudih, ki bi imeli tako slavna imena kakor svetovnoznan humorist. Plemenita bom navajal; vendar so pa večinoma gospodje, s katerimi je mogoče izhajati in se bo tudi izhajalo, kolikor bolj bomo drug na drugega navezani. Jugoslovanski listi nimajo nikogar; »Slovenec« je edini, sicer ne zelo poznan, toda začetek je končno narejen. Prvič smo neposredno zastopani ob priliki, ko se more časopisje čutiti počašeno, da sme biti zraven. Na potu, da postanemo neodvisni od nemškega in ogrskega časopisja in se postavimo na lastne noge, ta korak ni brez pomena.

Na kolodvorih, kjer smo se peljali mimo, so se vršili povsod slovesni sprejemi. Povsod so množice čakale na vojaške vlake, ki so jih pozdravljali z burnimi klici. Tudi v ne ravno bogatih občinah je prebivalstvo prineslo vse polno kruha, sadja ali slanine in s temi darovi pokazalo svojo ljubezen na bojno polje odhajajočim vojakom. Na mnogih krajih so nas pozdravljale ognjevitte melodije kake male godbe, katere glasove so preglasili nešteti Evviva, Eljen, Živijo in Heil klici. Tu se je videla in čutila moč in sila enotne Avstrije. O kaki razdrapanosti nobene sledi. Na mnogih križiščih, kjer vozijo vlaki iz vseh mogočih strani, se je vse pomešalo med sabo: Rakoczyjeva koranica, Hej Slovani in cesarska pesem; tudi med zastavami se je videla ista pisana raznovrstnost: črnomena poleg rdeče - belo - zelene, modro - belo - rdeče poleg rdeče - bele itd. Pa nikjer nobenih afer radi znakov ali zastav, vse diha enega duha, ene misli: Živijo Avstrija! Ali more tak duh v četah, ali more taka moralna sila podležiti? In pri tem nikjer nobenega prestrašenega obraza, čeprav je vsak lahko vedel, da gre na življenje in smrt, nobenega joku, tožba in zdihovanja — nasprotno: prijazno smehljaje in polne trdnega zaupanja so nam klicale žene in dekleta, obetajoč srečo: »Na svidenje!«

Zakaj ne imenujem krajev, kjer se je vse to godilo? Brez ozira na to, da bi to iz vojaških ozirnov ne bilo na mestu, lahko rečem: po vsej Avstriji je bilo tako! Naša vožnja v tem oziru ni tvorila nobene izjeme. Dobro se je videlo ljudem, da to niso bile nobene naročene ovacije, marveč da je vsakomur prihajalo od srca. Težka mora, ki je ležala na nas skozi dve krizi, je odpadla in zopet smo veselo in svobodno zadihali; mi bomo in mi moramo zmagati!

Naša vožnja je bila dolgotrajna. Več dni smo se prazili v vročih vozovih; pač se še nismo peljali prav v Peterburg ali Niš, toda naš vlak je vozil le s polovično hitrostjo osebnega vlaka in je dolgo postajal na postajah. Končno pa smo vendarle dospeli na naš

cilj, kjer odtrgani od celega sveta potrpežljivo čakamo stvari, ki imajo priti. Zaenkrat pa veste Vi v domovini več nego mi, kajti na nas je tudi brzojavni korespondenčni urad čisto pozabil. Vojno pošto je pa treba šele urediti, potem lahko upamo, da tudi mi ne bomo spadali med one, »ki jih pisma ne dosežejo«.

S hrano smo brezhibno preskrbljeni, kar je samo posebi umevno. Kjer se vsak vojak obilo hrani, tudi mi ne trpimo nobenega pomanjkanja. Glede oskrbe in kar je z njo v zvezi, pač ni česar ne bo mogoče očitati vojni upravi; nad kako »višjo silo« pa seveda tudi najboljši intendant nima nobene oblasti.

Se nekaj: Mi tukaj že več dni nismo dobili nobenega časopisa pred oči! Je že tako na svetu: čevljar hodi navadno v raztrganih čevljih, krojač v obnošeni obleki, hrivec neobrit — mi pa smo veseli, da ne vidimo nobenega časopisa. Vsekakor samo tako dolgo, dokler oseba radovednost ne postane prevelika! Kajti koga bi veliki dogodki puščali hladnega?

V enem ali dveh dneh upam, da Vam bom mogel več poročati. Za danes dovolj.

Pomorski boj za Sredozemsko ozemlje.

Z zanimanjem, ki je povsem naravno in razumljivo, zasleduje zdaj vsakdo razvoj dogodkov v Sredozemskem morju. Ali se bo združenemu brodogradu Avstro-Ogrske in Nemčije posrečilo, da uspešno odbije napade združenega angleškega in francoskega ladjevja? Da moremo na to vprašanje odgovoriti, je predvsem potrebno, da si napravimo sliko o močeh obeh nasprotnih brodogradov.

Če vpoštevamo samo novejšo in že dograjene vojne ladje, je bilo razmerje sredi maja 1914 približno sledeče:

Anglija je imela 59 linijskih (rednih) ladij z 1.013.840 tonami obsega, 43 oklopnih križark s 604.540 tonami, med njimi 29 bojnih ladij-velikanov (621.360 ton), potem 58 navadno zavarovanih križark (282.590 ton), 185 velikih torpednih čolnov (133.190 ton), neznano število malih torpedov in 69 podmorskih čolnov (31.170 ton).

Francija je imela 21 linijskih ladij z obsegom 345.730 ton, med njimi 10 velikanov (203.800 ton), nadalje 19 oklopnih križark (200.610 ton), 8 zavarovanih križark (42.810 ton), 54 velikih torpednih čolnov (neznane obsega), več malih torpednih čolnov, katerih število tudi ni znano, in 45 podmorskih čolnov s 27.670 tonami.

Ker Rusija v boju na Sredozemskem morju, za sedaj vsaj, ne pride v poštev, razpolagata naša sovražnika skupaj z 80 rednimi (linijskimi) ladjami, 62 križarkami v oklopih, z 39 velikimi bojnimi ladjami, ki so pa že vštete med linijskimi ladjami in oklopnimi križarkami, nadalje 66 zavarovanih križark, 239 velikih torpednih in 118 podvodnih (podmorskih) čolnov.

Temu nasproti imata Nemčija in Avstro-Ogrska sledeče enote:

Nemčija 33 linijskih ladij s 537.050 tonami, 13 oklopnih križark (185.950 ton), med njimi 17 ladij-velikanov (380.700 ton), nadalje 1 obrežno oklopnico (4150 ton), 39 zavarovanih križark (146.696 ton), 138 velikih torpedov (737.726 ton), neznano število malih torpedov in 28 podmorskih čolnov.

Avstro-Ogrska razpolaga s 15 linijskimi ladjami (18.110 ton obsega), med njimi so 3 ladje-velikanke (64.110 ton), dalje 2 oklopni križarici (13.600 ton), 5 navadnih (zavarovanih) križark (14.130 ton), 26 velikih torpednih čolnov (11.900 ton), 36 malih torpedov (6120 ton) in 6 podmorskih čolnov (1690 ton).

Zaveznika Avstro-Ogrska in Nemčija postavita torej v boj 48 linijskih ladij in 16 oklopnih križark, med njimi 20 ladij-velikanov, 44 zavarovanih križark, 230 velikih in malih torpedov ter 34 podvodnih čolnov, skupaj znatno število 342 enot. Njim nasproti stoji 505 sovražnih enot, uračunši rusko črnomoško in balistično brodogradje, celo 686 enot.

Za boje v območju Sredozemskega morja, h kateremu spada Jadransko, Tirensko morje itd., pa ne pridejo vse te enote v poštev. Anglija ima svoje posebno sredozemsko brodogradje, ki je spomladi t. l. štel 3 bojne križarke, 4 oklopnice, 4 male križarke, 16 rušilcev, 6 manjših torpedov ter 3 podmorske čolne, ki so bili stacionirane v Malti, skupaj 36 enot. Ostale ladje rabi Anglija v Rokavu, v Severnem morju, za varstvo domačih obal itd. Francija je zadnja leta skoro vse razpoložljive visokomorske ladje poslala v Sredozemsko morje, ker ji je na tem, da obdrži nadvladje nad zapadnim delom tega morja, da bi mogla nemoteno izvršiti prevoz svojega 19. vojnega zbora iz severne Afrike v domovino. Pravo brodogradje Francije v Sredozemskem morju obsega 17 linijskih ladij, 6 križark, 41 rušilcev, 16 podvodnih čolnov in 2 ladij za polaganje min. Rusija, kakor že omenjeno, pri bojih v Sredozemskem morju ne

bo igrala nobene vloge, ker je njeno brodovje zaprt v Baltičkem in Črnem morju. Nemčija je začetkom vojne imela v sredozemskih vodah samo veliko križarko »Goeben«, malo križarko »Breslau« ter nekaj stacionark (»Strasbourg« in »Lorelei«). Druge nemške vojne ladje za sedaj ne bodo imele v Sredozemskem morju nobenih nalog. Pač pa lahko Avstro-Ogrska vse svoje brodovje zbere v Jadranskem morju. Potemtakem bi imeli Avstro-Ogrska in Nemčija, ako nista bili »Goeben« in »Breslau«, kakor se je zadnje dni šlišalo, prodani Turčiji, sedaj skupaj 97 enot proti (118 enotam sovražnikov) v Sredozemskem morju pripravljenih. Naše moči torej ne zaostajajo mnogo za silami sovražnikov. Če bi nam pa priskočila, kakor je pričakovati, še Italija na pomoč, bi brodovje trozveze po številu enot celo prekašalo brodovje nasprotnikov.

V slučaju, da nastane vojna tudi med Turčijo in Rusijo oziroma trojnim sporazumom, bi se to razmerje zopet znatno zboljšalo v našo korist.

Toda številna premoč ladij še ne odločuje v pomorskih bitkah. Važnejša je osebna sposobnost in osebni pogum posameznih pomorščakov. Dokazano pa je, da so avstro-ogrski pomorščaki, večinoma Dalmatinci in Istrani, poleg nemških najboljši mornarji na svetu. Temu je še pristaviti, da pomorsko moštvo naših sovražnikov niti ne vé, zakaj gre v boj, dočim se naši mornarji zavedajo, da se bore za domovino in da branijo svojo lastno eksistenco proti barbarstvu, maščevalnosti, proti lakomnosti in zahrbtnosti. To je za naše ljudi svet boj, v katerem se bodo navdušili do največjih junaških činov. Mladomorske brodovje je to v zadnjih dneh že opetovano dokazalo, v avstrijskih vrstah pa še živi in raste duh, ki nam je prinesel lahorike z Visa!

Prva pomorska bitka na Jadranskem morju.

Graški listi poročajo:

Na Jadranskem morju, kamor je bilo udrišlo močno angleško - francosko brodovje, se je, kakor smo že te dni poročali, naša mornarica sijajno izkazala. Značilno iz tega boja je, da je 16 manjših in velika francoska križarica streljala na en naš torpedni rušilec, a ta je kljub temu brez najmanjše poškodbe priplul na določeno mesto. Majnka le majhne in zastarele križarice »Zenta«, ki jo je sovražnik ločil od drugih ladij in sedaj ni nobene vesti o njej.

Očividno je bila izmed vseh ladij, ki blokirajo Črnogoro, najbolj na jugu. Pri prvem jutranjem svitu se je prikazal na zahodnem obzorju dim 16 francoskih oklopnih in ene oklopne križarice. Najbrž so z namenom, da bi preprečile povratek malemu odelku avstrijskih ladij, plule ponoči ob zahodni Adriji proti severu in se potem obrnile vzhodno proti blokiranemu ozemlju. Vsem ladjam, katerim poveljuje linijski kapitan Casa in ki blokirajo Črnogoro, se je posrečilo umakniti proti severu. Edinole »Zenta«, ki se je nahajala najbolj južno, je prišla v ogenj s francoskim brodovjem. Brez pomisleka je mala križarica odgovarjala s strelji iz vseh topov in posrečilo se ji je, kakor priznavajo tudi sovražniki, poškodovati nekaj sovražnih ladij. O izidu tega neenakega boja se seveda ni moglo dvomiti. Po inozemskih poročilih se je križarica »Zenta« po četrtturnem boju potopila. Francoski in angleški listi so seveda iz male »Zente« takoj napravili neprimerno večjo ladjo »Zrinyi«, s katero da se je potopila na dno morja polovica avstrijske mornarice.

Ceprav o nadaljnji usodi junaške ladje ne moremo izreči nobene gotove sodbe, vendar je možno, da se je mala križarica junaško se boreč potopila in tako delila usodo z angleško ladjo »Amphion« in nemško »Emden«. Če se to potrdi, se je »Zenta« držala tako, kakor je vsakdo, ki pozna duha naše mornarice, pričakoval. Neprestano streljač iz topov niso niti trenutek niti od daleč mislili na predajo in s to združeno rešitev; poveljnik, častniki in moštvo, ki so se do zadnjega diha izkazali kot vredni nasledniki junakov pri Visu. Z vihrajočo belo - rdečo - belo zastavo se je potopila junaška ladja. Morebiti je na bližnji francoski oklopnici ropotal boben: zadnja čast sovražnika našim junakom!

Če se potrdi potop križarice »Zenta«, bomo pač obžalovali smrt hrabrih mornarjev, obenem bo pa tudi ponos napolnil naše srce. Kako je pač vplivalo na neprimerno močnejšega sovražnika, ko je videl, da je našim junakom dolžnost več kot življenje! Gotovo je bilo veliko mornarjev rešenih, koliko, to se bo dalo dognati šele pozneje.

Ker je bila »Zenta« starejšega tipa, njena izguba nebo imela nobenega pomena na nadaljnji razvoj vojske na

morju. Ne daleč od »Zente« je plul s polnim parom nek naš rušilec. Tudi na tega so streljale vse francoske ladje, pa je srečno ušel, ne da bi ga zadel niti en strel.

FRANCOSKI SMODNIK.

Uradno se je poročalo, da je neki c. in kr. torpedni rušilec nepoškodovan priplul, kamor mu je bilo zapovedano priti, da si je nanj streljalo 16 francoskih vojnih ladij in velikih križaric. To dejanje tvori zopet slaven list v povetnici naše mornarice. Dokazuje pa tudi manjvrednost streljanja francoske mornarice. Že v mirnih časih so se norčevali iz francoskih mornariških topov in iz manj vrednega francoskega smodnika, ki je povzročil, da sta bili v miru veliki francoski vojni ladji »Jena« in »Lubert« uničeni. V komisiji, ki je vzroke teh nesreč preiskala, se je izjavil profesor matematike Painleve, da se mora končati monopol smodnika v Franciji, ker sedanji smodnik izključuje možnost, da se kaj zadene in da je francosko brodovje v slučaju bitke v nevarnosti katastrofe tudi s slabim sovražnikom.

»ZENTA« REŠENA?

»Neue Freie Presse« poroča: O »Zenti« ni nobenih nadaljnjih poročil; to pa še ne pomeni, da se je morala potopiti. Še vedno je upanje, da se je rešila v kako nevtrarno luko. Znano je, da so jadrniki vedno hitro odstreljeni, vsled česar ni mogoče brezlično brzojavljene. Na »Zenti« je tudi kakih 6 Ljubljancev.

NAŠE BRODOVJE NEVSTRAŠENO!

»Wiener Allgemeine Zeitung« piše: Francosko brodovje je priplulo v Jadransko morje. Naše brodovje se je pripravilo na boj. Že v bližnjih, najbližjih urah se lahko prične boj na valovju dalmatinskega morja. Hitreje bide avstrijsko srce, ki se zmisli na slavni dan pri Visu. Radost, hrabrost in zaupanje stoji poleg svetlih cevi topov. Duh one sijajne zmage je z nami in našimi ladjami. Karkoli naj že pride, kakorkoli naj padejo kocke tam na zelenih valovih. Izid bo sijajno pokazal zmožnost boja in pa junaštvo naše mornarice.

SKRB ZA RANJENCE.

V tržaškem Lloydovem arzenalu so minuli teden za obhodovalja vredno naglo priredili 5 ladij za namene Rdečega križa. Brodovje Rdečega križa tvorijo Lloydovi parniki »Tirol«, »Metovich«, »Elektra«, »Wien« in »Helouan«. »Tirol« je že dne 20. t. m. zapustil tržaško pristanišče.

Vse bolniške ladje so belo pobarvane, telo nosi po genfski konvenciji predpisan rdeč trak. Dimniki so rmenobarvani in imajo štiri rdeče križe. Blagovni prostori in krovi so z zaboji zavarovani in preskrbljeni s posteljami za ranjence. Ranjencem so vsi prostori na ladjah na razpolago. Kuhinje so v vseh ladjah povečali, posebni prostori so namenjeni za zdravnike in strežniško osebje, tudi lekarne so bogato preskrbljene. Izkrkali bodo ranjence v Trstu na Molo della Sanità, kjer je za nje pripravljeno v bližini na obrežju poslopje. Nemška in italijanska športna društva so izurila posebne oddelke nosačev bolnikov. Ti oddelki, ki jih tvorijo večinoma mladi ljudje, prevzamejo ranjence in jih prepeljejo na vozovih električne železnice v bolnišnice. S poslopja, kjer se nahaja izseljeniški dom Austro - Americane, že plapolata zastava Rdečega križa. V izseljeniškem domu je prostora za 600, v splošni bolnišnici 400 postelj za ranjence z južnega bojišča.

Kako se je rešil Slovenec Fink ob potopu parnika »Gautscha«.

Kakor smo poročali, se je ob potopu Lloydovega parnika »Gautscha« rešil g. Vincenc Fink, rojen l. 1882. v Družinski Vasi, občina Bela Cerkev na Dolenjskem. Vincenc Fink dela že 14 let v vevški papirnici kot stražnik pri električnih strojih in sicer zdaj že 4 leta v vevški elektrarni v Fužinah. Moral je ob mobilizaciji v Dalmacijo, a ker na posledicah delovršbene nezgode, ki se mu je pripetila pred dobrimi 3 leti, še trpi, so ga poslali domov. Svoje potovanje na ponesrečenem Lloydovem parniku »Gautschu« nam opisuje takole:

Na parnik »Gautsch« sem se vkrcał dne 12. avgusta 1914. ob 2. popoldne. Vozilo se je s parnikom veliko izletnikov, večinoma ženske, ki so se vračali iz Dalmacije domov. Vozilo se je 350 do 400 oseb v četrtek 13. avgusta 1914 okoli 4 ure popoldne stojim na zadnjem delu parnika, nad vijaki in gledam po morju nazaj, kjer se je videla suha zemlja. Pogled na morje je bil čaroben: morje mirno, krasen dan.

pihljaj je le lahen veter. Kar začujem strašen, votel pok kakršnega še nisem nikdar čul, dasi sem doslužen trdnjavski topničar. Mogočen parnik se vzdigne, pade precej nazaj in se prične potapljati. Vrglo me je v ladjino ograjo, poškodovan sem bil na desni nogi. Ostal sem čisto hladnokrvn. Poskočim in pogledam, kaj da se je zgodilo. Morje okoli ladje je bilo 5 metrov na široko popolnoma črno, nad morsk gladino se je vil megli podoben črn dim kakor da se izpod morja kadi. Hitro skočim z nizkega krova pri vijakih na krov I. razreda, od tu na vrhni krov, kjer vise rešilni čolni. Takoj po poku čujem strašno kričanje: »Jezus, Marija, kaj se je zgodilo?« in drugi podobni kliki v vseh jezikih mi zvone še danes v ušesih: »Kaj je?« »Kaj se je zgodilo?« Še danes mi je vse pred očmi tako natančno, kakor da sem še zdaj tam. Hitel sem prvi k čolnom, drugi pa za menoj. Z nožmi smo prerezali blago, s katerim je bil čoln pokrit, prerezali vrvi in ga deloma izpustili, deloma vrgli v morje. Poskakali smo v čoln; z nami vred se je rešil tudi II. kapitan, 3 Lloydovi uslužbenci in drugi potniki. Iz morja smo v čoln potegnili mlado ženo nekega poročnika, več ljudi nismo mogli rešiti, ker se je v njem nahajalo 35 oseb, dasi je v njem le za 32 ljudi prostora. V čoln nam je začela vhačati voda. Odstranjevali jo so s klobuki in s čevlji; jaz sem z drugimi veslal, ker znam veslati, kar sem se naučil že do-

ma na Krki. Parnik se je po poku začel takoj potapljati. Ko smo mi poskakali v čoln, se je držala ladja še kaka 2 metra nad morjem. Ko smo odveslali kakih 50 m od ladje in ko sem nazaj pogledal, mogočnega parnika nisem več videl. Čuli smo obupno kričanje, videl sem, da so po morju plavali ljudje, videl sem, kako so se roke iz morja dvigale. Ko je minulo 15 do 20 minut po nesreči, zagledamo 3 torpedovke, ki so vozile s polnim parom na kraj nesreče. Čul sem pozneje, da so nesrečneže naši pomorščaki zelo skrbno reševali; jih nisem mogel videti, ker smo morali veslati naprej. II. kapitan nam je z vso odločnostjo zapovedaval hitro veslati in metati vodo iz čolna. Brez njega bi se mi ne bili mogli sami rešiti. Bil je prileten a zelo prijazen gospod. Imena ne vem. Mi sami nismo mogli reševati ljudi, ker smo morali sami skrbeti, da se ni potopil čoln. Mimogrede smo metali ljudem les, da so se ga lahko oprijemali. Veslali smo približno pol ure daleč, ko se je pripeljal nam nasproti tender naše mornarice, ki nas je odpeljal v Pulj. Mene je v Pulju takoj obvezal zdravnik Čeh. Med tem ko so me obvezavali so druge že odpeljali naprej proti Trstu, ker so izgubili vse svoje papirje na ponesrečeni ladji. Ker sem imel vse svoje papirje pri sebi, sem se lahko takoj odpeljal proti beli Ljubljani in mi ni bilo potrebno, da bi se bil moral z drugimi še prej v Trst peljati.

Vojska med Nemčijo in Japonci.

Nemški listi pišejo zelo ogorčeno proti Japoncem. Japonci so bili v Nemčiji in v Avstriji vedno povsod gostoljubno sprejeti. Vrata znanosti so se jim povsod široko odpirala. Na univerzah, v laboratorijih v fizikalnih kabinetih in zavodih, v bolnišnicah, povsod so jim dajali prednost in prva mesta.

Japonska se bo borila samo proti Nemčiji ne proti drugim državam. Nemčija na japonski ultimatum najbrže sploh ne bo odgovorila. Nemška posadka se pa bo borila do zadnjega.

Kiaučau leži v kitajski provinci Šantung. Zemlja, ki jo ima Nemčija v najemu, meri 545 klm² in ima 350.000 ljudi. Največji kraj je Tsingau, nemško pristanišče je pa Kiaučau. Tsingau je morsko kopališče, Kiaučau pa trgovsko pristanišče. Nemci imajo 450 klm železnice in bogato razvito trgovino na Kitajskem.

Rusiji in Angliji ne bo japonska armada itak nič koristila, tudi če bi na evropsko bojišče prišla. Na francosko-nemško bojišče bi prišla prekasno ker bo do tedaj vojska že končana. Rusi pa do odločitve na severnem bojišču tudi ne bodo mogli svojih čet iz Irkutske in Amurja poklicati.

ALI SE JAPONSKA OBRACA PROTI NEMČIJI?

Berolin, 19. avg. »Vossische Zeitung« piše o položaju Japonske: Ako vojna z Japonsko primeroma pomnoži sovražnikovo število, tedaj je jasno, da bo to moralo ostati brez vsakega pomena za edin in samo odločilen potek dogodkov na evropskem bojišču. Naučili smo se že v kratkem času sedanje vojne, da se nam ni treba radi ene vojne napovedi več ali manj prav nič razburjati. Mi zaupamo trdno in neomajno na zmago našega orožja, s čemur se sedaj že počiva samo mednarodno lažnivo poročanje, po katerem izkušajo naši nasprotniki zatemniti resnico in pravico.

Berolin, 19. avg. »Berliner Tagblatt« priobčuje razgovor prejšnjega ameriškega poslanca v Parizu, Whiteja, o ultimatu Japonske Nemčiji White pravi, da bodo Združene države ameriške naravno ta preokret dogodkov zasledovale s prav posebno pazljivostjo. Nikakor ni v interesu severo-

ameriške Unije, da se Japonska in Rusija, na daljnem Vzhodu okoristite na škodo Nemčije, da bi oni sami postali mogočni državi.

Berolin. Listi pišejo: Po napovedbi vojke med Anglijo in Nemčijo se je morala Japonska bati, da ne bi Angleži zasedli kolonijo Kiaučau — in zato hoče sedaj z ultimatom Nemčiji prehiteti — Anglijo.

JAPONCI V BEROLINU.

Berolin. V tukajšnjem japonskem poslaštvu delajo v vseh prostorih cele noči. Poslopje je obdano z močnim policijskim kordonom. Berlinski japonski klub je popolnoma zapuščen. Japonski dijaki, ki študirajo na nemških univerzah, potujejo domov.

JAPONCI NAMERAVAJO NA KITAJSKEM VOJAKE IZKRCATI.

Exchange Telegraph Comp. poroča iz Londona: Tri japonske križarice so se pojavile 19. t. m. pri Lai Čav Fuu. Pripravljajo se da izkrcajo vojake. (Laj Čav Fu leži severno na obrežju od Šantuna 120 klm od Kiaučau, ki je nemško ozemlje. Kiaučau je močno utrjen.)

Velika bitka med Metzom in Vogezi. — Francozi premagani. — Nad deset-tisoč Francozov ujetih.

Nemci hite od zmage do zmage. Angleški poveljnik general French je, kakor smo že včeraj poročali, došel s svojim generalnim štabom v Pariz, da bi se od tam podal na severno bojišče. Med tem so si pa Nemci zopet priborili veliko zmago nad Francozi med Metzom in Vogezi. Mnogo pripomore k nemškemu zmagam to, da so francoski vojaki še vedno oblečeni v rdeče in modre uniforme in se tako njihovo gibanje že na veliko daljavo opazuje. Nemške armade, ki se bojujejo na zahodu, srečno rešujejo stavljenе jim naloge. Nas zmage naše zvezne armade veselijo in iskreno želimo, da bi Francozi kmalu dobili zaslužen plačilo za vmešavanje. Čim večkrat in temeljiteje se to zgodi prej bo vojske konec.

Zmaguje morala nemške armade nad francosko nemoralo, krepst nad prostomiselno mehkužnostjo.

O prvi velikanski zmagi nemške armade nad Francozi so došla naslednja poročila:

Berolin (Kor. urad) 21. avg., ob 6. uri 15 minut popoldne) V bitkah med Metzom in Vogezi so priborile čete vseh nemških rodov pod poveljstvom bavarskega prestolonaslednika zmago. Sovražnik, ki je z močnimi silami vdrl v Lotrinško, je bil s težkimi izgubami na celi črti vržen nazaj. Več tisoč sovražnikov je vjetih in sovražniku vzetih veliko topov. Celoten uspeh se še ne more pregledati, ker se je bojišče razprostiralo v večjem ozemlju kakor v bitkah vojske leta 1870. in 1871. in se jo je udeležila cela naša ondi nahajajoča se armada. Naše čete, prevete po nevzdržljivi sili prodirati naprej, sovražnika zasledujejo in nadaljujejo tudi danes bitko.

× × ×

Metz leži v severo zahodni Lotarinški blizu francoske meje, Vogezi so pa gorovje, ki se vleče od juga proti severu ob meji med Francijo in Alzacijo. Proti severu meji to gorovje Gornjo Alzacijo in Lotarinško. Črta med Metzom in Vogezi je dolga približno 90 klm in je že v francosko-nemški vojski l. 1870/71. igrala veliko vlogo. Tudi takrat so Nemci — 18. avgusta 1870 — pod poveljstvom kralja Viljema po 9 urni zelo hudi bitki porazili Francoze, jih potisnili proti Metz u onemogočili zvezo s Parizom.

× × ×

Berolin, 2. avgusta. Wolfvov biro poroča: Glavni generalni štab naznanja z dne 21. t. m.: Med Metzom in Vogezi, premagane francoske čete smo danes zasledovali. Umikanje Francozov se je spremenilo v beg. Do sedaj je bilo ujetih več kot 10.000 Francozov in osvojenih najmanj 50 topov.

Berolin, 22. avg. Po zmagi pri Metz u prodira nemška armada z velikansko silo v francosko ozemlje. Med Verdunom in Nancy-jem se neprestano vrše uspešni boji. Vshodno in zahodno od Dienze so Nemci izvojevali sijajne zmage. Nemška armada je izborna razpoložena. Vojno poveljstvo dela z vso silo na to, da se bo francosko umikanje spremenilo v vedno večji beg in zmešnjavo.

Berolin 22. avg. (Kor. urad) Wolfvov biro poroča: Premagana francoska armada je štela nad 8 armadnih zborov.

× × ×

NEMŠKO BRODOVJE NA VZHODU.

V vzhodnih vodah ima Nemčija sledeče parnike 3 velike križarice od 10.000 do 25.000 ton. So nove, moderne ladje z jeklenimi oklopi, narejene v l. 1902/03. Moštva imajo od 600—1100 glav. So hitre, nobena nima hitrosti pod 20 morskimi mil. Nadalje je 10 malih križaric več torpedov in podmorskih čolnov.

KOLONIJA KIAUČAU.

Posadka obstoji iz sledečih čet: tri stotnje mornarske artiljerije, pet stotnj mornarice, in ena mornarska poljska baterija. V deželi je tudi ladjedelnica za popraviljanje in opremo ladij. V Kiaučau je nemško-kitajska univerza, v Tsingau-u realna gimnazija. Iz tega mesta pelje velika železnica v glavno mesto pokrajine Šantung, Nemčija je dobila kolonijo l. 1897. vsled umora nemških misionarjev Riesa in Heule-ja. L. 1898. je vzela kolonijo v najem od kitajske vlade za 99 let. V deželi cvete trgovina. Nemčija je izvozila v letu 1911. in 1912. za 115 milijonov vrednosti blaga v deželo.

Verdun leži okoli 60 klm zahodno od Metza in okoli 40 klm oddaljen v notranjost Francije. Mesto šteje okoli 21.000 prebiv. in je moderno utrjeno. Jugovzhodno, kakih 70 klm oddaljeno, leži francosko mesto Nancy, ki je bilo nekdanje glavno mesto vojvodine Lotarinške. Mesto šteje okoli 110 tisoč prebivalcev. — Dienze je manjši kraj v nemški Lotarinški južno od Metza in kakih 15 klm oddaljen od francoske meje.

× × ×

VELIKO NAVDUŠENJE V BEROLINU.

Berolin, 21. avgusta. Zmaga pri Metz u je tu izzvala nepopisno navdušenje. Raz mnogih hiš vihrajo zastave. Velika množica je navdušeno pozdravljala cesarico, ki je bila takrat, ko je vest o zmagi došla v Berlin, pri prestolonaslednici.

NAŠ DOPISNI VOJNI STAN ČASTITA NEMŠKI ARMADI.

Dunaj, 22. avgusta. Poveljnik vojnega dopisnega urada, polkovnik Höhn, je brzojavil tukajšnjemu nemškemu poslaniku: Vojni poročevalci iz Avstro-Ogrske in inozemstva, ki so pod mojim poveljstvom, so poročilo o prvi veliki zmagi nemške armade sprejeli z nepopisnim navdušenjem in prosijo, da sprejmete izraze veselega navdušenja in iskrene želje za nadaljne uspehe nemškega orožja. Prosim, da te naše izraze blagohotno izročite Njegovemu Velikanstvu nemškemu cesarju.

VELIKE OVACIJE BAVARSKEMU KRALJU.

Berolin, 22. avg. (Kor. urad) Wolfvov urad poroča, da so bile včeraj v Monakovem velikanske manifestacije za princa Ruperta, pod katerega poveljstvom so nemške čete v francosko-nemških bojih sijajno zmagale. Velikanska množica je prišla pred palačo kralja Ludovika, in mu napravila velike ovacije. Na balkonu se je nato prikazal kralj Ludvik in izpregovoril sledeče besede: Ponosen sem na to, da so se naše čete pod poveljstvom mojega sina tako sijajno borile. Ali čakajo nas še težavnejši boji. Naj bo sovražnikov kolikor hoče, z združenimi močmi jih bomo vse premagali.

× × ×

FRANCOSKA AVIATIKA METALA BOMBE NA LOPO ZEPPELINOVCEV PRI METZU.

Graški listi poročajo: 16. t. m. sta poizkusila dva francoska aviatika porušiti lopo v kateri so pri Metz u spravljali Zeppelinovci. Neki poročnik je priletel v višini 2700 m, drugi letalec, neki desetik, je pa priletel nad trdnjavo 2200 metrov visoko. Nemci so jih sprejeli s hudim ognjem iz topov. Enemu aviatiku je odpovedal motor, izpuštil se je proti zemlji in je vrgel bombo, motor je pričel zopet delovati, tudi desetik je vrgel bombo. Aviatiki radi hudega ognja nista mogla zadeti prave smeri za metanje bomb.

× × ×

KAKO JE V PARIZU.

Iz Pariza dne 4. t. m.: Vojna daje Parizu drugo obličje. Veliko trgovin je zaprtih. Vse kavarne so morale s hodnikov umakniti mize in stole. Policijski prefekt je izdal manifest, ki prepoveduje vsako zbiranje, plenjenje in hujšakajoče klice ter grozi z vojnim sodiščem. Čez dan je bilo še nekaj izgredivov proti tujcem, sedaj je vse mirno. V nekaterih trgovinah so čez izložbena okna nalepljeni napisi: »Mi smo Francozi, navdušeni Francozi!« Nekateri trgovci, ki imajo tuja imena, so v izložbenih oknih razstavili svoje vojaške knjižice,

ce, iz katerih izhajajo, da so Francozi. Veliko prodajalen in tovarn je zaprtih, ker je bilo osebje vpoklicano v armado. — Ob izbruhu vojne se je v francoskih kopališčih nahajalo mnogo ruskih častnikov. Poslanik Izvolski je vprašal carja, da-li naj se ti vojaki vrnejo na Rusko. Car je nato brzojavil: »Ruski vojaki, podčastniki in častniki, ki jih je vojna napoved Nemčije presenetila na francoskih tleh, se s tem pooblašajo, da ostanejo na Francoskem in se po svojstvu svojega čina bore na strani svojih francoskih tovarišev.« — Obsedeno stanje se jako strogo izvaja. Vse kavarne in gostilne v mestu in predmestjih morajo biti ob 8. uri zvečer zaprte. Okrog 50 demonstrantov, ki so jih prijeli ob navalu na neko mlekarino, so postavili pred vojno sodišče. — Dne 3. t. m. je predsednik francoske republike sprejel v avdienci princa Rolanda Bonaparte. Zahvalil se mu je za prepustitev njegove palače za ureditev bolnišnice ter dostavil, da se bo »Rdeče križ« v slučaju potrebe poslužil njegove ponudbe. Kar se pa tiče njegove prošnje, da bi bil sprejet v francosko armado, mu je ne more izpolniti, ker je zakon, ki prince bivših francoskih vladarskih hiš izključuje iz armadne službe, še vedno v veljavi in ga sedaj ni mogoče izpremeniti. — Pariški listi izhajajo v silno zmanjšani obliki — podobni so čajnim prtičkom. Nekateri so pa sploh nehali izhajati, ker so vsi uredniki od-

šli v vojno. Naročniki in čitatelji se kljub temu nič ne pritožujejo. — Sprehajališča so osamela — nikjer več prejšnjih elegantnih šetalcev. Ko so se nekoga dne na boulevardih pokazale elegantno in prešerno oblečene dame, je neki list to konstatiral z obžalovanjem, in od tedaj je zadnja zunanja nečimernost izginila z ulic. V mestu vlada največji mir; živila imajo popolnoma normalno ceno in jih ne primanjkuje. Za moko in vodo je popolnoma preskrbljeno, četudi bi se imeli ponoviti dogodki leta 1870.

STRAH PRED REVOLUCIJO V PARIZU.

Mlad italijanski slikar, ki je bival do 8. avgusta v Parizu in nato pobegnil iz Francije, poroča: Niti oddaleč si ni mogoče misliti, kako je sedaj v Parizu. Samo trgovci z jestvinami imajo gotove ure odprte svoje trgovine. Pred in v vsaki trgovini pa stoje vojaki, da preprečijo ponovne strašne izgrede, ki so divjali najbolj 5. in 6. avgusta v delavskih okrajih. Ministrstva, predsednikovo palačo, kolodvore, kakor sploh vsa javna poslopja, tudi cerkve, stražijo noč in dan celi polki vojaštva.

V Parizu se splošno boje, da izbruhne revolucija. Po vseh večjih cestah so postavljene strojne puške, ki pričajo, da je vlada pripravljena na boj z ljudsko maso. Prostopidarski vladi se majo temelji.

Naša vojska zmagoslavna!

PREVIDNOST NAŠEGA VOJNEGA POVELJSTVA.

Dunaj, 2. avg. (Kor. urad) Svetovna vojska zavzema vedno večje dimenzije. Zato je dolžnost vseh v prvi vrsti se bojujočih držav, da se pečajo z rešitvijo vseh tistih defenzivnih problemov, ki nudijo za časa nepreračunljivih konstelacij dolge vojske tisto gotovost pred razočaranjem, ki je potrebna za konsekvenco izpeljavo ofenzive, katera je vodilna misel našega vojnega vodstva. Vsled tega se bodo pričele že dolgo nameravane in v mobilizacijskih odredbah že pripravljene utrjevalne dela ob donavski črti, katerih cilj je zavarovanje glavnih prehodov, tedaj tudi obeh glavnih mest. Prebitvalstvo obeh držav monarhije, ki gre s tako moško odločnostjo v boj, bo to gotovo odobravalo. Iz istega razloga so tudi l. 1870. Prusi utrdili Berlin. Za to odločitev govori tudi dejstvo, da morajo za velike cilje se boreči narodi biti pripravljeni tudi na odpor in da sloni defenziva le tedaj na sigurni podlagi in se more le tedaj brez skrbi izvesti, če je za defenzivo zadostno pripravljeno.

PODROBNOSTI K ZAVZETJU ŠABCA.

Ranjenci pripovedujejo: Ko se je prvi polk nahajal na srbskih tleh in smo Srbe zapodili v beg, so naši pešci veselo korakali v Šabac in pregnali srbske čete, ki so imele kriti umikanje. V Šabcu samem niti ni bilo več kakega hujega boja. Srbi so kar izginili. Civilno prebivalstvo pa je streljalo na nas iz hiš; vse take smo postrelili.

V boju s četaši.

Neki drug ranjenec pripoveduje: Prvi napad na koncentriranega sovražnika pred Šabcem je podvzelo vsega skupaj le 6 bataljonov in načrt sijajno izvršilo. Redna srbska vojska se je hitro umaknila ter prepustila kritje za umikanje popolnoma četašem. Četaši, ki so imeli v desni handžar, v levi pa ročne granate, se niso postavili niti v skupine, marveč so kar posamezno nastopali. Naši so kakor veter navalili nanje in jih postrelili, še preden so imeli čas rabiti svoje orožje. Vsak naš strel je podrl po enega četaša. Naši vojaki so bili najbolj izpostavljeni na krilih. Nekateri so zadeli na četaše pri ob prsi, jih zgrabili za roke, v katerih so držali handžarje in jih toliko časa držali, da jim je prišel na pomoč kak tovariš in četaša ustrelil. Odtod izhajajo, da je toliko naših vojakov ranjenih na rokah. Samih 6 bataljonov je pregnalo petkrat močnejšega sovražnika, in še preden je bil most dovršen in je mogel vkorakati glavni del naših čet, je bil Šabac že naš.

Napad iz zasede.

Šabac je bil navidezno prazen, toda iz zasede so prežali sovražniki. Iz gosto zaraščenega mestnega parka so jele na naše vojake leteti bombe. Takoj se je otvoril ogenj v to goščo, park smo zažgali in kdor se je hotel iz ognjenega morja rešiti, tega smo ustrelili.

Na južnem koncu mesta je stal petnadstropen paromlin, iz katerega je med naše vojake padlo par granat. Naših to ni niti za hip zmedlo: otvorili so ogenj proti odprtim oknom in kmalu je stalo veliko poslopje v plamenu. V poslopju se je nahajalo 650 četašev in še veliko več žensk in otrok, ki so

vsi od prvega do zadnjega našli smrt, bodisi v plamenu, bodisi od krogel naših vojakov.

Srbski vojaki in četaši so se umaknili zapadno od Šabca za neki gozd in se ondi koncentrirali v velikem številu. Nekaj časa so morale naše čete prodirati za sovražnikom v manjših oddelkih, ker je bil teren neugoden. Po kakih dveh km poti smo pa dosegli jako ugodno postojanko, in še preden so srbske predstraže mogle naznaniti naše čete, smo postavili topove in jih namerili v gozd, oziroma srbsko taborišče. Gozd je začel kmalu goreti in kakor hitro se je pokazala iz gozda kaka srbska četa, da bi ušla, so počile nagosto naše puške in Srbe do zadnjega pobile. Gozd in vas za njim, v kateri sta bila dva srbska polka, sta zgorela. V Šabcu so naše čete zaslele bogat plen; naše zastave so plapolale na vseh javnih poslopih.

Ranjenci izpred Šabca.

Budimpeštanski listi poročajo, da je dospelo dne 18. t. m. v Budimpešto 240 ranjencev, ki so bili ranjeni v slovitih bitkah pri Šabcu. Reševalno društvo je prišlo z 10 vozovi in društvu »Rdečega križa« je poslalo 21 avtomobilov. Večina ranjencev je poškodovanih na spodnjem delu života. Malo je težko poškodovanih, a tudi ti se branijo, kakor vsi ostali, da jih preneso na nosilnicah, dokler jih s stroгим ukazom ne prisilijo k temu. Najprej pridejo na vrsto težje poškodovani, manj ranjeni pa počivajo medtem na klopih in pripovedujejo o svojih tovariših resnična junaska dejanja, katera izvršujejo na bojišču ostali. Na vprašanja odličnih bolniških strežnic, ki dajejo poškodovancem vsake vrste okrepčil, pripovedujejo radevolje svoje dogodke.

Na vprašanje, kako gre preostalim, pravi četovodja grofici: »Milostna, ne bojte se; oni se bijejo kakor Levi. Malih poškodb nihče ne vpošteva. Marsikdo stoji z rano, katero mu je prizadejal strel, še dve do tri ure v bojni črti, dokler ga zdravniki s silo ne odvedo proč. Tak zgled dajejo častniki moštvo. Moj stotnik je bil v petek jutraj, ko so Srbi že zasedeni Šabac zopet napadli, ranjen na rami. Padel je poleg mene na tla. Jaz takrat še nisem bil ranjen. Vzdignil sem ga in ga peljal na kraj, kjer obvezujejo. Tam so mu izprali rano in mu jo obvezali. Komaj so bili zdravniki gotovi, že je potegnil znova sabljo in se vrnil z nami v bojno črto.«

Na drugi nosilnici leži narednik, čegar obe kolena sta prestreljeni. Seboj ima mal dokument: pohvalo brigadirja, pisano z modrim svinčnikom. Junak je v družbi dveh tovarišev med bojem vjel s edem srbskih vojakov. »Dne 14. avgusta opoldne« pripoveduje bolnik, »samo ravno opoldne na glavni cesti proti Šabcu prav dobro kosili, ko se naenkrat od konca mesta sem začuje pokanje pušk in trobi alarm. Pustili smo kosilo in se postavili proti sovražniku. Kakor sem čul, sta bili dve brigadi. Najprej smo streljali s puškami, pozneje pa smo dvakrat z bajoneti zapodili sovražnika. Cela množica Srbov je padla v tej bitki. Ti tički so plezali na drevesa in raz njih streljali na nas, mi pa nanje, tako da so padali kakor zrela jabolka. V drugem naskoku smo vzeli neko vas. Jaz sem stal na skrajnem krilu in sem videl, kako je iz neke kmetske hiše priletelo sedem srbskih vojakov. S četovodjo in nekim infanteristom smo šli nad te fante. Tri sem ustrelil s svojim revolverjem, dva je

predrl infanterist, enega je spravil na oni svet četovodja. Sedmega, ki je bežal, sem mogel doseči le s svojo sabljo, a udaril sem tako močno, da se je sablja prelomila. Pol ure pozneje je priletel strel, ki mi je predrl obe kolena.

Neki ranjen artiljerist pripoveduje: »Ti tički ne znajo ravnati s kanoni. Nasprotno pa naši pokajo čudovito. Eden, dva strela napravita red, da je veselje. Naš polkovnik je za vsak strel, ki je zadel zaznamovano mesto, obljubil premijo 5 kron. Po četrty ure je moral ustaviti premijo, tolikokrat se je zadelo. V Šabcu smo našli velike množine živih, prašiče, ovce, govedo, kar smo mogli želeli. Jaz sem si preskrbel z nekaterimi tovariši provijant in sem ga hotel izven mesta slastno zaužiti. Medtem, ko smo jedli, je priletela krogla poleg nas v tla. V gostem gozdu je bil skrit četaš. Hiteli smo tja in ga kmalu onemogočili za boj.

Ranjeni, katere so prepeljali v Budimpešto, pripovedujejo čudeže ljubeznive postrežbe, katere jih je doletela nad vso, skoro tridnevno vožnjo. Še celo pozno ponoči so bile postaje goste zasedene od prebivalstva, ki jim je prineslo jedil in pijačo. Večina poškodovancev se je izrazila z navdušenjo željo, da se skoro povrne k orožju. Četovodja, ki je bil ob dveh popoldne ranjen, se je boril do šestih zvečer, dokler ga niso odnesli, pa ga tudi takrat niso pripravili do tega, da bi odložil orožje iz rok. Vzel je taisto v Budimpešto seboj, ker se nadeja, da je bo rabil še za Srbe.

SRBSKE KRUTOSTI.

»Jugoslovan. korespondenca« poroča iz Zemuna, da so Srbi v bojih za Šabac in Valjevo streljali tudi na zdravniške »Rdečega križa«, ko so obvezavali ranjence. Na skupine bolniških strežnikov in ranjencev je civilno prebivalstvo streljalo iz zasede, zlasti ženske. Srbski vojaki so se delali težko ranjene, ko se je pa usmiljeni zdravnik sklonil nad nje, so ga napadli. Tako je storil tudi neki srbski nevojak v Šabcu, ki so ga našli navidezno težko ranjenega na tleh; ko je pa prišel k njemu neki avstrijski zdravnik, ga je Srb z nožem zabodel v roko. Srba so na mestu ustrelili. Drugod so srbske ženske in otroci opleni mrtve vojake; toda tudi srbski vojaki so svojim lastnim padlim tovarišem pobrali vse vrednosti in obleko. Nekaj takih roparjev so zasačili in jih takoj ustrelili. Naši vojaki morajo biti pri prenočevanju v srbskih hišah zelo previdni, ker jih hišni gospodarji ponoči mnogokrat iz zasede napadejo. Neko žensko so zasačili, ko je hotela zažgati hišo, v kateri so spali naši vojaki, in jo ustrelili. Srbi se tudi poslužujejo zvijače, da dvignejo bele zastave, ko pa se naši približajo, pa začno streljati.

NEKAJ ZANIMIVIH PODATKOV O ŠABCU.

»Neue Freie Presse« opisuje srbsko mesto Šabac, ki so ga osvojile naše čete, po nekem angleškem potopisu sledeče: »Na savskem obrežju se prodajajo skoro same slive. Kamorkoli pogledamo, vidimo velike košare, polne svežega sadja in težke vreče suhih sliv. Šabac — pravi ta potopisec — je skoro najbogatejše mesto Srbije, po svoji zunanosti je pa še zelo zaostal. Hoteli in hiše so slabe in umazane, ulice ozke, tlak po ulicah pa izgleda kakor razburkano morje. Ta popis pa danes popolnoma ne velja, ker so mesto že nekaj popravili. Šabac leži ob Savi. V bližini Šabca je izvojeval Kara Gjorgje, praded današnje srbske dinastije zmagal nad Turki. V Šabcu se nahaja podrt grad, ostanek bivše turške trdnjave. Prej je bil grajski stolp obdan z precej visokim okopom. Mesto je sezidano leta 1470. od sultana Mohameda II., kot obmejna trdnjava proti Ogrski. Turkom ga je pozneje vzel kralj Matija Korvin. L. 1695. ga je vzel grof Gvido Starhemberg na čelu avstrijske vojske. Po vojskah princa Evgena je prišel Šabac v avstrijske roke, v katerih je ostal samo 21 let od l. 1718. do 1739. Tudi cesar Josip II. je streljal na to mesto. Pri Klenku je vojska prekoračila Savo in cesar se je osebno pokazal pred trdnjavo. Prišlo se je ob streljevanje in trdnjava je bila vzeta. V Šabcu je bilo gnezdo revolucije pod janičarskim begom Novljaninom. Mesto Šabac ima sedaj okoli 10.000 prebivalcev in velja, kot najbolj evropsko mesto Srbije. Petrovo in Pavlovo cerkev krasijo sreske. Mesto ima park. V bližini se nahaja neka Trajanova zgradba. Pripoveduje se, da je tam stanoval cesar Trajan, ki je imel tri glave od katerih je jedna jedla ljudi, druga živala in tretja ribe. Ljudstvo je prosilo sv. Dimitrija, naj vpraša cesarja, česa se najbolj boji. Cesar je odgovoril, da se boji samo solnce. Dimitrij je nato vsem petelinom istrgal jezike. Ker ti niso mogli kukurikati, prespal je Trajan jutro in ko se je prebudil, bilo je že poldne. Bajka pripoveduje, da je Trajan nato oglušil in oslepil in da so prijatelji Trajanovi ubili Dimitrija in ga z njegovim slugom vred vrgli v Savo. Takoj na to so opazili, da je padla z neba božja svetloba in ko so prestrašeni izveкли

truplo iz Save, svetilo je kot solnce. Bil je na to pokopan, ta prostor pa so imenovali Mitrovica.

VOJAKOVO PISMO S SRBSKEGA BOJISČA.

Praga, 22. avgusta. »Hlas Naroda« objavlja sledeče pismo nekega vojaka s srbskega bojišča z dne 13. avgusta, ki slove: Tu se vojskujemo na več straneh. Kar se drugod zgodi, ne vemo. Zdaj živim v neki srbski koči s svojim oddelkom 121 mož in skoraj z ravno tolikimi konji. Ne moremo biti tu dovolj previdni, ker je polno vohunov, skoraj vsak pop vohuni. Srb je rojen zahrbtnjež. Navidezno ti je vdan, a vedno je pripravljen izdati in klati. Voz, naložen z jabolki, med katerimi so skrite bombe, ni tu nič posebnega. Navadil sem se že, da z nobenim ne govorim drugače kakor s samokresom v roki in zahvaljujem Boga, ker imamo tako izborne samokrese, ki 12 krat ustrelje. Večkrat se spominjam udobnega življenja v Pragi, a četudi tu živimo kakor cigani, prenašamo vse z največjo potrpežljivostjo. Vročim dnevom slede krasne noči, svež zrak, krasno zvezdno obdano nebo in vmes gromenje naših topov, to so kontrasti, ki zapuščajo v naših dušah trajne vtise. Ne more se popisati, kako veselo hite naši češki fantje v boj.

SRBSKA DRINSKA DIVIZIJA UNIČENA?

Budimpešta. Ogrski kor. urad poroča: Danes so pripeljali v Budimpešto 40 težko in 140 lahko ranjenih. Ti pripovedujejo, da so v soboto in nedeljo bili vroči boji 30 km proč od Šabca. Naše čete so imele proti sebi drinsko divizijo, ki je bila v nedeljo vržena nazaj. Neki ranjenec pripoveduje, da je srbska drinska divizija popolnoma uničena.

RUSKI ČASTNIKI V SRBSKI ARMADI.

Dunaj, 21. avgusta. (Kor. urad.) »Süd-slawische Korrespondenz« poroča: Iz zanesljivega vira se poroča, da so srbskim četam, ki so bile od avstrijskih čet poražene, poveljevali ruski častniki, ki so prostovoljno vstopili v srbsko armado.

1400 SRBSKIH VJETNIKOV PREPELJANIH V RAB.

Budimpešta, 21. avgusta. (Kor. urad.) Včeraj so pripeljali v Rab okoli 1400 Srbov, katere so vjeli pri Šabacu. Med vjetniki je veliko četašev in tudi žen, ki so streljale na naše čete.

SRBSKI PRINC JURIJ RANJEN.

Iz Zemuna poročajo: Srbski princ Jurij, ki skoraj vsak dan inspiciira vojaške utrdbe v Belgradu, je bil ob neki taki priliki, ko se je z adjutantom peljal v avtomobilu, obstreljen. Bil je v glavo ranjen.

GENERAL JANKOVIĆ VJET?

Osišek. Tukaj se govori, da je vjet srbski general Janković, znani predsednik »Narodne Obrane«. Uradno to še ni potrjeno.

»Narodna Obrana« je znano srbsko zarotniško društvo, ki je povzročilo umor našega prestolonaslednika. Znamenje »Narodne Obrane« je mrtvaška glava, pod njo dve prekržani kosti...

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK V KRAGUJEVCU.

»Jugoslovan. korespondenca« javlja iz Niša: Prestolonaslednik Aleksander je z vojaškim spremstvom dospel v Kragujevac. Neka vest trdi, da je bil princ Aleksander v bojih nedaleč od Šabca tudi ranjen.

KRALJ PETER V VRANJU.

Medtem, ko se je dvorna uprava in dvorna pisarna preselila v Skoplje, se poroča, da je kralj Peter dospel v Vranjo, na stari južni meji in se ondi naselil. Tudi vse nadstevilne topove, municijo itd. so iz Kragujevca prepeljali v Novo Srbijo, iz česar izhaja, da Srbi sami smatrajo Kragujevac za izgubljen.

SRBSKA ARMADA STRADA.

Iz Srbije poroča neko zasebno pismo: Srbska vlada kmetom še ni plačala niti rekvizicij iz l. 1912—13, dasi je v ta namen najela posojilo; v sled tega se kmetje iz vseh sil branijo, dati za armado potrebna živila. Kmetje zakopavajo pridelke v zemljo, živino pa odganjajo v gore. Srbske čete morajo zato s silo iztirjavati potreščine kakor v sovražni deželi in pride večkrat do krvavih bojev. Med vojaštvom vlada grozna pobitost in obupnost. Edina nada so uspehi ruske armade, na katere težko čakajo dan za dnem. Pašić pa že danes dobro vé, da teh uspehov ne bo...

ODKLONJENE ŽELJE SRBIJE.

Srbski komisionarji so naročili v Sofiji živila, čevlje in obleke za srbsko armado. Vlada je pa z ozirom na vojno stanje v deželi prepovedala izvoz teh materialij.

ARNAUTI UDRLI V NOVO SRBIJO.

Bukarešt. Pod vodstvom Ise Boljetinca udrla je 10.000 Arnavtov v Novo Srbijo, ki so vrgli Srbe proti Skoplju. Srbi imajo velike izgube.

Profi Rusom.

NEMCI NA POTI V VARŠAVO.

Berolin. Nemci so zavzeli Petrikow. Petrikov leži že daleč na Poljskem, 30 klm pod Lodzem, na črti, ki vodi iz Šlezije v Varšavo.

BEG RUSKEGA DVORA V MOSKVO.

Kodanj. K poročilu, da je ruski car odšel v Moskvo, se še dodatno poroča: S carsko rodbino se je preselil v Moskvo tudi cel dvor. Državna banka se je tudi preselila v Moskvo, ki jo Rusi utrjujejo. V Rusiji se silno počasi mobilizira.

RUSI SE BOJE NEMŠKE INVAZIJE.

Berolin. Na finski obali od Peterburga do Viborga so dobili vsi prebivalci poziv, da se izselijo iz svojih stanovanj.

PORAZ RUSOV PRI ZALOCZI.

Budimpešta. (Ogr. kor. urad.) »Kurrier Lwowski« poroča: Bitka pri Zaloczi se je končala s popolnim porazom Rusov. Rusi so v paniki bežali. Da zadržijo naše čete, so razstrelili most čez Zbince, pri tem pa so pozabili, da se nahaja še en njihov oddelček na drugem obrežju. Ta je bil popolnoma uničen; 80 je mrtvih, 100 jih je utonilo, 31 je vjetih in mnogo ranjenih.

120 RUSKIH VOJNIH VJETNIKOV.

Lvov 22. avg. »Slovo Polskie« poroča: Došlo je zopet 120 ruskih vojni vjetnikov iz Tarnopola, Zloczova, Milna in Zagorza.

OBMEJNI BOJI OB GALIŠKI MEJI.

Lvov, 22. avg. »Dziennik Polskie« poroča o obmejnih bojih v okraju Borszczow: Orožniški četovodja Lambo je napadel z malim oddelkom kozoške patrulje, ki je poizkušala vstopiti na avstrijsko ozemlje. Kozaki so imeli štiri ranjence, avstrijski oddelček je zarubil 4 konje. Lombo je razvil na ruskem ozemlju avstrijsko zastavo, nato se je vrnil s svojimi ljudmi nazaj na avstrijsko zemljo. Tudi pri Majdanu Seniawskem je poizkusila neka stotnija donskih kozakov vstopiti na avstrijsko ozemlje, a jo je odbila obmejna straža. Finančni stražnik Štefan Kozak je usmrtil enega kozaka in enega konja. Več kozakov je bilo ranjenih, a so jih njih tovariši vzeli seboj.

DEZERTACIJA DVEH KOZAŠKIH STOTNIJ. — SAMOUMOR RUSKEGA MAJORJA.

Lvov, 22. avgusta. Dzennik Polski poroča: Pri Stojanovu sta prekoračili mejo dve kozoški stotniji, ki sta se udali na obmejni straži. Ko so kozake razoroževali, se je ustrelil poveljnik kozakov, neki ruski major.

DVA KOZAŠKA ŠVADRONA VJETA.

Pri Insterburgu je neki nemški ulanski eskadron vjel dve kozoški švadroni.

KOZAKI, KI SE PUSTE VJETI.

Kako izgleda v ruski armadi, dokazuje sledeča epizoda: Oddelček ruskih jezdecov jezdi proti nekemu nemškemu oddelku, ki je pripravljen, da sovražnika sprejme. Častnik, ki poveljuje Rusom, jezdi nasproti Nemcem in kriči na nje: Vzemite mene in moje ljudi, saj se hočemo le enkrat do sitega najesti! Rusi so vjeli in častnik je rekel: Sploh ne vemo zakaj se vojskujemo. Vsi stradamo in bi najrajši stali na vaši strani. Tako kot jaz in moji ljudje sodijo vsi ruski vojaki.

Nemci na morju.

RAZPOLOŽENJE V NEMŠKIH MOR-NARIŠKIH KROGIH.

Berolin, 22. avgusta. Neki strojni oklopne križarice »Goeben«, Ciril Berger iz Pankova, je pisal svojem sledečem pismo: »Mogoče je to moje zadnje pismo. A če bo Božja volja, se vrnem domov. Vojak sem in se z veseljem vojskujem za svojo domovino. Če moram umreti, umrjem junaške smrti. Dokler bom živ, se bom vojskoval.

VZHODNO MORJE PROSTO SOVRAŽNIKA.

Berolin, 21. avgusta. (Koresp. urad.) Vzhodno morje je prosto sovražnika. Ponovna rekognosciranja naših pomorskih vojnih ladij do Finskega zaliva so dokazala, da na Vzhodnem morju ni videti nobene sovražnikove ladje. Nevtralni plovbi torej ne grozi na Vzhodnem morju južno od Finskega zaliva nobena nevarnost.

Belgijci pred vkorakanjem nemške armade v Bruselj.

Berolin, 21. avgusta. Ko je nastala nevarnost, da Nemci s silo vdoro v Bruselj in so iz mesta že videli ulanske patrulje, sta dvor in belgijska vlada zapustila Bruselj in se preselila v Antwerpen. Mestno hišo so izpremenili v lazaret, s stolpa vihra velikanski pra-

RUSI, KI KLIČEJO ŽIVIO AVSTRIJA.

V Braunau ob Inu na Tirolskem so v zasilni vojašnici internirali 299 ruskih beguncev, med njimi rezerviste iz vojske proti Japonski. Ljudje so bili veseli ko so dobili zavetje in so odgovarjali na stavljenja jim vprašanja stereotipno: Živio Avstrija!

POSLANEC DASZYNSKI — POLJSKI MLADINSKI STRELEC.

Krakov. Vodja poljske socialne demokracije poslanec Daszynski je vstopil k poljskim mladinskim strelcem in odkorakal z njimi v Rusko - Poljsko.

DAROV ZA POLJSKE PROSTOVOLJCE.

Krakov, 22. avgusta. Poslanec Sredniawski je za Poljsko Ljudsko Stranko izjavil, da organizira stranka 1000 poljskih prostovoljcev. V ta namen je daroval grof Stanislaw Baden 10.000 K.

USTANOVITEV KRAKOVSE SEKCIJE POLJSKEGA NARODNEGA ODBORA.

Krakov, 22. avgusta. Najvišji narodni odbor je že pričel delovati. Ustanovili so dva oddelka odbora, enega za vzhodno Galicijo s sedeži v Krakovu in v Lvovu. Krakovska sekcija se je že 19. t. m. konstituirala. Za predsednika so izvolili poslanca dr. viteza Jaworski, za opredsednika pa poslanca Daszynski in Witos.

RUSIJA TRAJNO KRŠI DOLOČILA MEDNARODNEGA PRAVA.

Lvov, 22. avgusta. Gazeta Poranna poroča: Po praski pri Zaloczu je odposlal vojaški zdravnik dr. Berkefeld šest sanitetnih vojakov na bojišče, da bi reševali ranjence. Niti eden se ni vrnil, ker so jih najbrž umikajoči se Rusi vjeli.

ZAKAJ JE IZGINIL PETERBURŠKI MESTNI GLAVAR.

Takoj prve dni vojske je bil v Peterburgu imenovan novi mestni glavar knez Obolenski. General Draczewski, prejšnji glavar, je igral v peterburški družbi veliko vlogo in je tudi veliko občeval v inozemskih diplomatskih in političnih krogih. V družbi se je pričelo nepričakovano govoriti, da so ga vsled nagle sodbje ustrelili. Eni so trdili, da je proti bogati odškodnini povzročil kake štiri tedne prej, preden je izbruhnila vojska, revolucijske stavke, drugi pa, da je prodal mobilizacijske načrte peterburškega vojaškega okraja neki inozemski državi. Res je, da je radi revolucijskega delavskega štrajka padel pri carju v nemilost. Tudi o plemkinji grofici Kleinmichel se trdi, da je zapletena v neko vohunsko afero in zato so jo zaprli.

RESEN POLOŽAJ V BAKU.

Posebno resen je položaj v Baku. Policijski ravnatelj Martinov je prvi padel kot žrtev revolucije, uprizorjene po revolucionarno-socialistični stranki. Umor policijskega ravnatelja je bil signal za vse delavce v Baku in okolici. Mnogo tisoč oboroženih delavcev je vdrl v mesto in napadlo javna poslopja. Prišlo je do krvavih cestnih bojev med delavstvom in vojaštvom in policijo. Del vojaštva se je pridružil revolucionarjem. Oboroženi delavci imajo vso oblast v svojih rokah. Barikadni boji v luči se nadaljujejo.

Vesti iz Bulgarske.

VESTI IZ BULGARSKE.

Sofija, 22. avgusta. Bivši bulgarski poslanik v Peterburgu, general Radko Dimitrijevič, ki je odpuščen vstopil kot prostovoljec v rusko armado, je sedaj vpokojen in črtan iz bulgarske armade.

GENERAL DIMITRIJEV POVELJUJE RUSKEMU ZBORU V ODESI.

Sofija. Bivši bulgarski poslanik v Peterburgu, general Radko Dimitrijevič, je postal poveljnik ruskega armadnega zbora v Odesi.

BULGARSKA OPOZICIJA HOČE TUDI GOVORITI.

Sofija, 22. avgusta. (Kor. ur.) Bulgarska opozicija priobčuje v listih svojo zahtevo po koncentraciji ministrstva. Ministrstvo naj se sestavi iz mož vseh strank, da bo ob takih resnih časih zastopana dr-

Dnevne novice.

+ »Slovenec« izide jutri v nedeljo ob pol 5. uri popoldne.

+ Slavljenje cesarjevega rojstnega dneva. Od vseh strani dežele so nam poslali somišljeniki obširna poročila, v katerih se opisuje sijajno slavljenje cesarjevega rojstnega dneva. Razsvetljave, kresovi, streljanje, sv. maše, procesije, govori, molitve za Njegovo Veličanstvo, vse kaže v sijajni luči ljubezen in zvestobo našega ljudstva do našega vladarja in monarhije. Še nikdar ni tako na dan butnilo z veherentno silo navdušenje in ljubezen do presvetle habsburške hiše, kakor v teh nevarnih časih. Država, ki se opira na tako zvesto ljudstvo, je nepremagljiva. Posebno slovesno se je praznoval ta dan, kakor nam poročajo, v krajih: Kamna gorica, Dob, Križ pri Trziču, Trzič, Boh. Bistrica, Bled, Smlednik, Vrh nad Rovtami, Horjulj itd. Pa tudi drugod povsod po celi deželi so bile cerkve polne ljudstva, ki je molilo pri sv. maši za srečo domovine in cesarja in manifestiralo s prepevanjem cesarske pesmi in udeležitvijo raznih manifestacij za habsburško hišo in monarhijo. Slovenski narod si šteje v srečo, da je že nad 600 let pod habsburško krono in avstrijsko zastavo. Delil je ž njima vesele in grenke čase. Zato je tudi ni sile, ki bi mogla porušiti vezi, ki ga spajajo s tako silo z državo. Tako je bilo vsekdar, tako bo tudi v bodoče. To jamči naš narod!

+ Deželni glavar dr. Šusteršič je došel na Dunaj in konferiral z finančnim ministrom o finančnih vprašanjih.

+ Izplačevanje kupnine za vojaške konje potom poštne hranilnice se je že pričelo in bo končano do 1. septembra.

+ Izkaz o izgubah v naši armadi. Vsem onim, ki so že plačali naročnino za trimesečno pošiljanje izkazov o izgubah v vojski, naznanjamo, da je uprava našega lista te izkaze naročila že 19. avgusta, toda pošiljatev iz c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju doslej še ni. Ko nam pošiljatev dojde, bomo takoj v »Slovenec« sporočili.

+ Skrb za letino v prihodnjem letu. »Wiener Zeitung« poroča: Poljedelski minister je izdal oklic na vse kmetovalce Avstrije, v katerem pravi, da je letošnja letina v vseh delih naše domovine ugodna. Mora se pa že skrbeti za prihodnje leto. Gre za to, da mi letos to sejemo, kar bomo prihodnje leto najbolj rabili, namreč pšenico, rž, krompir, sočivje kakor tudi ječmen, skrbeti moramo, da se bodo življenjska sredstva izpopolnila tudi po živinoreji in mlekarstvu. Oklic konča: Kmetje, bodite si svesti svojih dolžnosti, vi, ki ste preživljajoči stan države, in vse ljudstvo vam bo hvaležno!

+ Tako se dela! Iz Višnjegore poročajo: Ker je pomanjkanje poljskih delavcev veliko, je sklenila deklška Marijina družba dati hišam, katerih moški so v vojski, 160 brezplačnih delavcev. Zato se je vsaka članica zavezala iti en dan na delo, kamor jo pošlje vodnik.

+ Šolska mladina v šolo! Starše zdaj zelo skrbi, če in kdaj se zopet prične šolski pouk. Vojska naj kulturne izobrazbe ne prepreči in želeči je, da se šolski pouk v celem obsegu obnovi iz kulturnih, moralnih in iz gospodarskih razlogov. Predvsem pridejo ljudske šole v poštev. Koliko očetov je pod orožjem, matere morajo same skrbeti za gospodinstvo. Država je zato dolžna, da s šolskim poukom poskrbi, da se otroci ne polenijo, posurove in da se ne izroče nevarnostim ulice. To je dobro umevala pruska vlada, ki je ukazala šolskim oblastem, da se morajo šole v popolnem obsegu otvoriti in prevzeti del skrbi za tiste otroke, katerih očetje se nahajajo v vojski. Namesto pod orožje vpoklicanih učiteljev naj poučujejo preznostniki, nadalje gojenci višjih letnikov učiteljskih in tudi višji gimnazijci, kandidati duhovskega stanu in drugi taki akademiki, ki niso pozvani pod orožje. Učitelji naj prevzamejo več ur. župniki, kaplani in drugi nekoliko akademično naobraženi možje se smejo brez državne izkušnje vporabljati v srednjih šolah, da se bodo mogle srednje šole držati. Niti vseučiliški študiji bi ne smeli zaostati. Otroci tistih šol, k iso izpremenjene v bolnišnice, naj bi se drugod poučevali. Pri dobi volji za potrebno stvar se bodo prostori že dobili, če tudi ne bi odgovarjali vsem predpisom v mirnih časih. Spoje naj več razredov skupaj. Z ozirom na pruski zgled, ki se mu je pridružil tudi ogrsko naučno ministrstvo, pričakuje prebivalstvo odredb, da se šolski pouk kmalu v celem obsegu otvori, ker gre za eminentno kulturno, moralno in gospodarsko zadevo.

+ Rdeči križ. Slavno občinstvo se opozarja na to, da porabi Deželno in gospenje društvo Rdečega križa tudi rabljeno perilo, naj si bodo rjuhe, že rabljene srajce, sploh vsakovrstno perilo. Taka darila naj se blagovoljivo pošiljati v skladišče Rdečega križa v Cesarja Franca Jožefa azil.

— Princ Rudolf Windischgrätz operiran. Sedemletni princ Rudolf, sin Otona

Windischgrätz, je bil včeraj zvečer od generalnega štabnega zdravnika grofa Hochenegga na vnetju slepiča operiran. Njegovo stanje je zadovoljivo.

— Izplačevanje povzetij. C. kr. priv. južna železnica je sporočila trg. in obrtni zbornici v Ljubljani, da je vsem svojim postajam naročila, da izplačajo odpošiljateljem povzetja, katera so avizirana kot prejeta, če ne gre za pošiljatev v Rusijo, Francijo, Belgijo ali Srbijo.

— Vzgljedno. Tvrška Šutej, veletrgovina z lesom v Zelendolu pri Dolenjivasi, je vsem delavcem plačala vnaprej delo do Božiča v živilih, četudi se eventuelno delo prekine, tako da so vse delavske družine preskrbljene z živim do Božiča. Posne-manja vredno!

— Avtomobil iz Novega mesta v Ljubljano vozi sedaj redno vsak ponedeljek, sredo in soboto. Ob 6. uri zjutraj odhaja iz Novega mesta, ob 6. uri zvečer iz Ljubljane. Vstopi in izstopi se lahko med potjo, kjer se hoče, in se prosi, da se da znamenje z roko. V Ljubljani je postajališče pri Figovcu.

— Umrl je v Trbižu višji policijski svetnik in voditelj III. oddelka na tržaškem policijskem ravnateljstvu gospod Karel Frenner. Bil je rojen leta 1859. v Inomestu.

— Gledališki delavci delajo na polju. Ker so zaprli gledališče v Karlovih varih, so izgubili gledališki igralci zaslužek in kruh. Pevsko osebje se je nato vdinjal za poljska dela v hmelniških žatske okolice.

— Samoumor tajnika češke filharmonije. S cijankalijem se je zastrupil tajnik »Češke Filharmonije« v Prazi, F. Boleska, ki je bil znan komponist.

— Namestu dnevnika »Alldeutsches Tagblatt« so Vsenemci pričeli na Dunaju izdajati dnevnik »Alldeutsche Presse«.

— Ustavljeno je izdajanje lista »Simplicissimus«.

— Samoumor. Dne 14. t. m. je skočil v Savo blizu postaje Zagorje krojaški pomočnik Janez Jurca, rojen leta 1886. v Poljskem. Truplo je izginilo v valovih in ga do sedaj še niso našli. Vzrok samoumora je neznan.

— Požar. Ogenj je uničil dne 14. t. m. gospodarsko poslopje Ivane Medved, vdove na Ostrožnem brdu št. 4. pri Košani. Poslopje je bilo zelo razsežno, pogorela ima škode do 13.000 K, ker je požar uničil vse žito, seno in gospodarsko orodje. Vdova je tembolj obžalovanja in podpore vredna, ker ima štiri še majhne otroke.

Četrti izkaz izgub naše armade.

je ravnokar izšel. Tudi v tem izkazu ni nobenega Slovenca. V izkazu so vojaki iz Galicije, Bukovine, Češke in Ogrske, med njimi je 17 mrtvih, 22 ranjenih in 2 ujeta od sovražnikov. Izkaz je nabit na deski našega uredništva.

Ljubljanske novice.

Ij Za srečen izid vojske bo v ponedeljek, dne 24. t. m., procesija točno ob 4. uri popoldne iz stolnice v cerkev Marijinega Oznanenja in Sv. Jakoba in zopet nazaj v stolnico. Naj bi se je veliko pobožnih molilcev udeležilo.

Ij Klub občinskih svetnikov S. L. S. je danes po posebni deputaciji izrazil prevzemanemu knezoškofu svoje sožalje ob smrti sv. očeta.

Ij Župan stolnega mesta Ljubljane dr. Ivan Tavčar je povodom smrti papeža Pija X. knezoškofu ljubljanskega dr. Antonu Bon. Jegliču sporočil sledeče sožalje: Imenom mestne občine ljubljanske prosim, da blagovolite sprejeti izraze prisrčnega sočutja ob težki izgubi, ki je zadela Cerkev in ves katoliški svet s smrtjo Njegove svetosti papeža Pija X. Obenem prosim, da blagovoli Vaša milost to sožalje deželnega stolnega mesta Ljubljane sporočiti apostolski nuncijaturi na Dunaju. — Župan: dr. Ivan Tavčar.

Ij Črne zastave povodom smrti svetega očeta. V vednost vsem onim, ki so povodom smrti sv. očeta papeža Pija X. razobesili črne zastave, se sporoča, naj bi zastave ostale razobešene do prihodnjega četrtka zvečer.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Franc Zorc, sin ključavničarja, 13 let. — Jera Košak, zasebnica, 80 let.

Ij Spored poročnih razprav pri tukajšnjem deželnem sodišču za III. porotno zasedanje. Dne 24. t. m. Miha Blaž, strojar-ski pomočnik, zaradi hudodelstva uboja; dne 25. t. m. Karol Dimic, dninar v Podgorici, zaradi hudodelstva izvršene in Janez Trpinc, čevljar-ski pomočnik v Ljubljani, zaradi hudodelstva poizkušene posilne nečistosti; dne 26. t. m. Janez Treč, dninar na Rakeku, zaradi hudodelstva uboja.

Ij Trije delavci ali delavke za poljsko delo dobe takoj delo. Oglasila na pisarno Slovenske kršč. soc. zveze v Ljubljani.

Ij Kupi se dobro ohranjen bicikelj s prostim tekem po primerni ceni. Ponudbe na naše upravnishvo.

Ij Dečka ali deklico iz družine, kate-re oče je odšel v vojsko, sprejme brezplačno v prehrano za čas vojske Franc Smrdelj, posetnik v Nadanem selu št. 13 na Notranjskem. Dotični otrok mora biti vsaj šest let star. Na-tančna pojasnila daje imenovani po-sestnik sam in pa tajništvo S. L. S. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 II. nadstropje. — Lepo bi bilo, če bi se na-šlo še več takih usmiljenih posestni-kov na deželi.

Zahvala.

2585

Za vse izkazano nam sočutje po-vodom boleznj in smrti naše iskreno ljubljene soproge, oz. matere, gospe

ANTONIJE STRGULEC roj. MILAVEC kakor tudi za poklonjene vence in mnogobrojno časteče spremstvo k večnemu počitku izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej se še zahvaljujemo Me-stnemu pogrebniemu zavodu v Lju-bljani za točno in lepo izvršitev pogreba.

Žalujoča rodbina Strgulec.

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja, ki so mi došli povodom ne-nadomestne izgube mojega dragega soproga, gospoda

Anton Hvala

kurjača južne železnice

izrekamo tem potom najtoplejo za-hvalo.

Posebno zahvalo pa izrekam go-spodu načelniku I. Šega, kakor tudi vsem ostalim uslužbencem južne že-leznice, prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku.

Konečno še srčna hvala vsem da-rovalcem krasnega cvetja in vencev na krsto pokojnikovo.

2573

Žalujoča soproga
Ivana Hvala.

2583

Marija Rus roj. Stajer javlja v svojem imenu kakor tudi v imenu vseh svojih sorodnikov pretužno vest, da je nje iskreno ljubljeni, nepozabni oče ozir. stari oče itd. gospod

Fran Stajer

posestnik v Idriji

včeraj, dne 21. avgusta t. l. ob 11. uri popoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 86 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v nedeljo, dne 23. avgusta ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v St. Vidu pri Lukovici na ondno po-kopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

St. Vid-Ljubljana, 22. avgusta 1914.

Mala hiša ali vila

z vrtom v Ljubljani ali v najbližji ljubljanski oko-ljci se kupi; ponudbe s ceno na Marijo Nučič, Krems, Heinenemannstrasse 12, Nižje Avstrijsko.

Zaradi prenosa gostilne odnosno opustitve prenočišča na Taboru št. 3

razprodajam

več različne (še nove) sobne in gostilniške opreme in priprave: Kompletne po-stelje, nočne omarice, mize, stole, različno posodo in ostanek nekaj sto litrov pristnega vina, vse po nizki ceni.

Posebna prilika, ogleda in kupi se lahko vsak čas na Taboru 3, v Ljubljani.

Cirkus „Krone“, Ljubljana

Razstava živali Krmljenje živali vsak dan od 9. zj. do 8. zv. vsak dan od pol 12. naprej.

V nedeljo ob 4. in 6. uri popoldne

predstava z zvermi.

Naravna

VODA V TISKU
BILINSKA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

Pošten mladenič, ki je prost vojaštine, išče službe kot

hlapec h konjem.

Razume tudi sodavičarsko obrt. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na M. K. Idrija 120. 2553

VINO

je zelo poceni, ker je še mnogo starega in se bliža novo. Kdor ga želi naročiti, naj se obrne na 2103

Ano Maljavac, Roč-Istra.

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju

kupuje

lepo, čisto, zdravo

demačo pšenico

po najvišjih vsakokratnih tržnih cenah sedaj po K 33.— za 100 kg, postavljeno na postajo Kranj. 2586

Absolventinja

meščanske šole in trgovskega tečaja išče v kakem tovarniškem ali bančnem podjetju mesta korespondentije. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo lista pod št. 2552.

Kontoristinja

za trgovino z mešanim blagom se sprejme v večjem mestu na deželi. Ponudbe s prepisi iz-pričeval je nasloviti na upravnishvo »Slovenca« pod šifro 2001/2512. 2512

Iščejo se

zastopniki proti visoki proviziji za obisk po-ljedelcev, obrtnikov, uradnikov itd. za razpo-šiljalnico sukna za moške in ženske. Upeljami imajo prednost. Neupeljami, a dobro poznani se posebej vpeljejo. Ponudbe pod »Tuchfabrik 4313« na Haasenstein & Vogler, Praga II. 2342

Strojniki in kurjač,

izučen ključavničar išče primerne službe. Na-stopi lahko takoj. — Naslov pove upravnishvo tega lista pod št. 2567.

žava po vseh strankah in se uveljavi volja vseh.

Niso vsi Angleži za vojsko.

ANGLEŠKI PODANIKI PROTI VOJSKI.

Monakovo. Tukajšnja angleška kolonija je darovala znatno vsoto angleškemu Rdečemu križu kot protest proti vojski Angleške z Nemčijo, ki je uničila njihovo nado, da bosta Angleška in Nemčija skupno branili zapadno kulturo proti azijskemu barbarizmu.

ANGLEŠKI DELAVCI PROTI VOJSKI.

Curih. V nekem privatnem pismu iz Cardiffa se poroča, da so sklenili rudarji v Walesu stopiti takoj v štrajk, kakor hitro bi se pričel premoč, ki ga oni kopljejo in ki je najboljši, uporabljati za vojne namene.

Grozote v vojski.

Neki nemški vojak, ki je šel z bavarškimi četami v vojsko, poroča o francoskih grozovitostih, ki presegajo vse meje. Nemške čete so bile prisiljene vsled teh grozovitosti požgati več vasi. Našli so v neki kleti nemškega ulanca popolnoma razkosanega. Tudi oči so mu izdrli. — Neki monakovski rokodelca, ki je bil izgnan iz Nizze, pripoveduje, kako so mučili Francozi na dolgi vojni Nemce. Nemškim deklicam so pri preiskavi v Nizzi popolnoma odstrigli lase, druge so pa krvoželjne Francozinje napadle z iglami za damske klobuke in jih mučile.

V Lüttichu je poulična druhal zažgala jezuitski samostan in pomorila 20 jezuitov. Na pomoč je prišlo nemško vojaštvo in še preostale jezuite rešilo v Nemčijo. Iz tega se vidi, kakšen duh preveva belgijski mob, ki je v teh težkih dnevih zakrivil toliko grozovitosti. To je mob, prešinjeno od Ferrejevega duha.

Dva nemška kaplana, Pavel Drosselt in Henrik Sprengler, ki sta službovala v Belgiji, sta se hotela vrniti v Nemčijo. Na kolodvoru v Bruslju so ju aretirali, topli s pestmi in suvali z nogami. Celo med zaslišavanjem so ju orožniki kakih desetkrat vrgli na tla in pretepavali. Metali so nanju kovčke in ju tolkli s puškinimi kopiti. Iz Bruslja sta odpotovala v Lüttich, od tu so ju pa poslali nazaj v Bruselj. Od tu sta šla v Antwerpen, odkoder se jima je posrečilo priti do belgijske meje.

Tudi Srbi izvršujejo grozovitosti. Ranjeni poročnik g. Cvenkelj nam je pripovedoval, da je našel na bojišču ležati ranjenega svojega tovariša praporščaka, kateremu so Srbi, ki je že padel, zabodli bajonet v trebuh, iztaknili mu oči in vtaknili v očne dolbine kamenčke. Nadalje je videl g. Cvenkelj mrtvega našega topničarja, kateremu so Srbi odrezali ušesa, nos in jezik.

Kako sodi turška javnost o tromezni politiki.

»Tanin« odgovarja v svojem uvodnem članku francoskemu časopisu, ki zvrča vso odgovornost za vojsko na Avstrijo in Nemčijo, in pravi, da je ententa očitno delala na Balkanu proti trozvezi. Konečno je Avstro-Ogrska le ugotovila, da je Srbija za njo nevaren element. Nemčija se je trudila vedno za mir, Francoska pa je vedno uganjala revanše-politiko. Turčija, kakor tudi mnogi Francozi obžalujejo, da je Francija postala na ta način orodje Rusije. Pravi francoski patriotje so jokali, ko so videli, da meče Francija cele milijarde v Rusijo. Ko je Nemčija začutila, da jo ententa hoče obkrožiti, je sklenila spraviti račune v red. Pravi vzrok vojske je ententa, Avstrija pa je jasno dokazala, da se je trudila vedno za mir. Vsakdo, ki je nepristranski, mora uvideti, da je imela Avstrija tehten in silen vzrok udariti na Srbijo.

Razna poročila.

ZMAGA NAŠE MORNARICE V JADRANSKEM MORJU.

Dunaj. Najnovejša poročila o spopadu avstrijske mornarice s francosko mornarico v Jadranskem morju soglašajo, da je uspeh naše mornarice bil velika zmaga naše mornarice nad francoskim brodom.

NEMŠKI CESAR SVOJI HČERI.

Braunschweig, 22. avgusta. (Kor. ur.) »Landeszeitung« v Braunschweigu poroča, da je brzojavil nemški cesar svoji hčeri, vojvodinji sledečo brzojavko: »Bog je blagoslovil naše čete in jim dodelil veliko zmago. Ljudstvo naj na kolenih zahvali Boga za njegovo pomoč in prosi, naj mu še nadalje stoji na strani.« Tvoj oče Viljem.

TRGOVSKE LADJE SMEJO SKOZI DARDANLSKO OŽINO.

Dunaj, 22. avgusta. (Kor. urad.) Turška vlada je naznanila po posebnih depe-

šah diplomatskim zastopnikom, da smejo trgovske ladje nemoteno skozi Dardanele pluti.

ČASOPISJE V VOJSKI. — KAKO BO MOGOČE AMERIKI POROČATI BREZ KABLA.

Ker so Angleži odrezali kabel, po katerem bi mogli Nemci poročati v Ameriko in je sedaj Amerika preplavaljena z lažnjivimi poročili iz francoskih in angleških virov, se je vršilo v Frankobrodu na Meni zborovanje, kako proti lažnjivemu poročanju preskrbeti Amerikancem, Špancem in Portugalcem resničnih poročil. Izvolil se je odbor. Vsekakor bo nekaj zanimivega, kako bo mogoče brez kabla premagati velike daljave in dati kljub velikim daljavam točna poročila. To bo tudi ena najzanimivejših stvari sedanjih vojska.

DOLOČILA ZA POŠTNI PROMET V GALICIJI IN BUKOVINI.

Dunaj, 21. avgusta. (Koresp. urad.) Vrhovno vojaško poveljstvo je za Galicijo in Bukovino odredilo naslednje: 1. Od dne 20. avgusta naprej do preklica morajo tudi zasebne osebe oddajati pri vseh poštah uradih in železniških postah oddajati le odprta pisma in zavoje. — 2. Na vseh poštah pošiljatelj je raba skrivnih pisav in znamenj kakor tudi stenografije nedovoljena. — 3. Poštni uradi morajo s pošiljavci, ki ne odgovarjajo gornjim predpisom, ravnati kot s sumljivimi pošiljavci. — 4. Celotni poštni in brzojavni promet stoji pod vojaškim nadzorom, katero izvršujejo v to pooblašeni častniki in vojaški uradniki. — 5. Vsa poročila o vojaških razmerah so prepovedana.

TURČIJA UVEDE BREŽIČNO BRZOJAVNO IN TELEFONSKO SLUŽBO.

Carigrad, 21. avgusta. (Kor. urad.) Turška vlada je izdala postavbo, po kateri se uvede brezlična brzojavna in telefonska služba. Izda obratni red in pogoje, pod katerimi bodo smeli zasebniki uporabljati brezlično brzojavljeno. Nedovoljeni uporabi brezličnega brzojavljenja ali telefoniranja in motenja električnih valov se kaznuje. V slučaju kake vojske ali mobilizacije morajo vse inozemske trgovske in vojne ladje v otomanskih morjih takoj odstraniti vse brezlične priprave, ker bi sicer smatrali kapitana ladje za ogleduha.

RUSKI ŠPIJONI NA ŠVEDSKEM.

Kopenhagen. V Stockholmu je bil aretiran razvpiti policijski agent Hampen, ki je stanoval že nekaj dni pod napačnim imenom v nekem hotelu. Tu je bil spoznan od nekega gosta in takoj naznanjen admiralu. Admiral ga je dal aretirati in z njim še neko angleško damo, pri kateri so našli diamante, ki so vredni več tisoč kron. Hampen je bil popreje vodja ruske špijonske centrale v Kopenhagenu, ki je imela svoje zveze po celi Skandinaviji, posebno pa po Švedskem. Ta špijonska centrala je bila svoečasno razpuščena in pri preiskavi je bil posebno kompromitiran ruski vojaški ataše Asanovič.

POLJSKA CERKEV V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta. Protektorat nad poljsko cerkvijo, ki se zgradi v Budimpešti, je prevzela nadvojvodinja Zita.

AMERIKA ZA NAŠ »RDEČI KRIŽ«.

Dunaj. Ameriška družba »Rdečega križa« je po ameriškem poslaniku na Dunaju ponudila avstrijski družbi odposiljatev pomožne kolone. Ta kolona obstoji iz tih izkušenih zdravnikov, 12 izvežbanih strežnic in vsega potrebnega materiala za rezervno bolnišnico. Ameriška pomožna kolona se odpelje v Evropo na posebni ladji z zastavo »Rdečega križa«. Človekoljubno ponudbo je seveda naša vojna uprava takoj sprejela.

RADODARNI ANGLEŽI.

Iz Londona se poroča: Londonska »Morning Post« prinaša daljši članek o politiki nevtralnih držav, v katerem obljubljuje Danski, da, ako bi bila Nemčija poražena, dobi Danska severni Šlesvig.

GOSPODARSTVO.

Washington. Vlada ameriških Združenih držav bo pri vodilnih bankah depozirala nekaj milijonov dolarjev, da tako olajša zopetne normalne gospodarske pogoje.

Pariz. Francoska banka je diskont od 6 na 5 odstotkov in obresti pri lombardu na 6 odstotkov znižala.

KOLIKO POTREBUJE ARMADA VSAK DAN?

Avstrijska armada potrebuje v vojnem času 36.000 meterskih stotov provijanta za moštvo. Za konje porabi vsak dan 40.000 stotov krme. Vsakdanja potreba slame, kuriva znaša 80.000 stotov. Poleg tega rabi armada vsak dan velikansko število voz, za katere je treba 300 do 400 tisoč konj. Skupno število konj, ki pridejo v bitki v poštev, znaša okoli 500.000. Ta račun ve-

lja za armado, ki šteje okoli 2 milijona mož.

+ Sv. oče Pij X.

Pokojni papež je izpolnil 2. junija ravnno 79 let. Za papeža je bil izvoljen 4. avgusta leta 1903; kot glavar Cerkve je vladal 11 let modro in krepko, da ga bo zgodovina štela med največje može, ki so sedeli na prestolu sv. Petra.

VOJSKA POSPEŠILA SMRT SVETEGA OČETA.

Rim. Senator dr. Machiavava je izjavil: Če se tudi ne more reči, da je vojska povzročila smrt sv. očeta, vendar je vsled vojske bila pospešena smrt sv. očeta. Sv. oče bi se bil s svojim krepkim organizmom smrti še nekaj časa ustavljal, da mu vojska ni zadala velikega moralnega udarca.

OB MRTVAŠKEM ODRU SV. OČETA.

Rim, 21. avgusta. Od 7. do 8. ure jutraj je okoli 3000 oseb s posebnimi vstopnicami bilo puščenih v Vatikan, da vidijo mrtvega sv. očeta. Od zgodnjih jutranjih ur je živahno gibanje okoli Vatikana. Ekipaža za ekvipažo z dostojanstveniki se vrsti, velikanska množica čaka, da se ji odpro vrata cerkve sv. Petra.

Rim, 22. avgusta. Truplo sv. očeta so prenesli včeraj ob 10. uri dopoldne v baziliko sv. Petra. (Položili so ga poleg posvetilnega oltarja.) Kardinal kamerlengo je ob navzočnosti kardinalov molil absoliucijo. Nato so truplo vzdignili in nesli v kapelo sv. zakramentov, kjer so je, obdano od gorečih sveč, položili na mrtvaški oder. Papeževa garda dela častno stražo. Na tisoče in tisoče občinstva, ki je čakalo pred cerkvijo sv. Petra, je nato dobilo vstop k mrtvaškemu odru sv. očeta.

Rim, 22. avgusta. (Kor. urad.) Kljub velikemu dežju prihajajo v cerkev svetega Petra k mrtvaškemu odru sv. očeta velike množice. Red vzdržujejo in delajo špalir laške čete. Danes bo truplo eksponirano od 7. ure jutraj do 4. ure popoldne, nakar bo pokop.

ZADNJE URE SV. OČETA.

Rim, 22. avgusta. Dr. Machiavava je poročevalcem časopisov povedal o zadnjih urah sv. očeta: Sv. oče je sprejel svete zakramente za umirajoče z veseljem in mirom, bil je pri popolni zavesti; za trenutek se je videlo, da je ves ginjen. Nato je z roko naredil znamenje sv. križa, njegove oči so bile izpremenjene, zamaknjene in takega sijaja, kakršnega še v svojem življenju nisem videl. Sv. oče je bil podoba popolnega miru ob smrti, katere bližino je čutil. Po 9. uri zvečer je sv. oče skoro popolnoma izgubil zavest. Položil sem svetemu očetu sv. razpelo v roke, sv. oče je šepetal še nekaj besedi, iskreno pritisnil opetovano malo slonokoščeno sv. razpelo k sebi, nato pa je zamrlo njegovo oko. Še nikdar nisem videl — končal je dr. Machiavava — posloviti se koga tako zamaknjena s sveta, kot sv. očeta Pija X.

OPOROKA SV. OČETA.

Rim, 22. avgusta. Sv. oče je zapustil svojemu nečaku 10.000 lir, pa tudi izplačilo te vsote je v oporoki napravil odvisno od pritrdila svojega naslednika, kateremu tudi prepušča odločitev o tem, ali se more izplačati njegovi rodbini 100.000 K, katere je dobil v dar od neke privatne osebe. V oporoki želi sv. oče, da ga ne balzamirajo in prosi za kolikor mogoče preprost pogreb. Sv. oče želi, naj ga pokopljejo pod cerkvijo sv. Petra. Oporoka ima letnico 1911. »Mesaggero« poroča, da ima oporoka uvod verske vsebine. Ko pokliče Sv. Duha, nadaljuje: Ubog sem bil rojen, revno sem živel in želim tudi reven umreti. Prosim sv. stolico mojima sestrama dati mesečno 300 lir. Nočem, da se moje truplo balzamira.

PRVO ZBOROVANJE KARDINALOV.

Rim, 22. avgusta. Včeraj se je vršilo prvo zborovanje kardinalov. Bilo je navzočih 23 kardinalov. Ribiški prstan papeža Pija X. je bil zlomljen in bo skupno s pečatniki položen v njegov grob. Glede bule z dne 25. avgusta 1904 se je vršil važen tajen razgovor.

POGREB SV. OČETA.

Rim, 22. avgusta. Pogreb sv. očeta se vrši danes ob 6. uri zvečer. Pogreb bo imel popolnoma privaten značaj. Po želji sv. očeta polože njegovo truplo v grobnico pod cerkvijo sv. Petra.

× × ×

PREROKOVANJA SV. MALAHIJA O PAPEŽIH.

Sv. Malahija našteva najvišje cerkvene glavarje in prideva vsakemu papežu neko znamenje, neko simbolično ime, ki nam kaže, kakšen da bo dotični papež, ali v kakih razmerah bo živel in vladal. On pričinja svoje prerokovanje z letom 1143. in s papežem Celestinom. Poslednjega imenuje Petra Rimskega. Oglejmo si zdaj nekoliko imena ali znamenja, ki jih je sv.

Malahija poslednjim papežem pred nami dal, in videli bomo, da se jim njegova znamenja res prilagajo.

Peregrinus apostolicus. Apostolski popotnik. To znamenje ali ime je dal Piju VI. In res poprej so bivali papeži vedno v Rimu; Pij VI. pa je mnogo po svetu potoval. Leta 1782. je šel k cesarju Jožefu II. na Dunaj. Leta 1798. pa je moral iti v Firence in od tod na Francosko, kjer je tudi umrl.

Aquila rapax. Roparji orel. S tem imenom je dobro označen čas vladanja Pija VII. Kajti v tem času je francoski cesar Napoleon kakor roparski orel, katerega je privzel tudi v svoj grb, vse kralje oropal njihovih dežel in kron, in tudi papeža Pija VII. je bil zgrabil s svojimi kremplji in ga odnesel na Francosko.

Canis et coluber. Pes in kača. Po svetem pismu pomeni pes zvestoba in kača modrost. Ti dve lastnosti, zvestoba in modrost, sta imel Leon XII. že kot kardinal in je bil zaradi tega izbran za vse važnejše posle.

Vir religios. Pobožni mož. Pij VIII. je bil res pobožen mož. Poldrugo uro je molil, preden je prevzel čast Kristusovega namestnika in brž potem je razdelil vse svoje premoženje med reveže.

Debalneis Hetruriae. Iz etrurskih toplic. Za časa vladanja Gregorija XVI. so začeli brezverski učenjaki in naravoslovci svoje glave vzdigovati in trošiti svoje krive nauke. Napovedali so bili velik shod vseh učenjakov v etrurskih toplicah v Pizi. Gregor XVI. je prepovedal katoliškim učenjakom udeležiti se tega shoda.

Crux de cruce. Križ od križa. Znano je, kako velik križ je naložil kralj Viktor Emanuel našemu nepozabnemu Piju IX. Kralji savojski ali pijemonteški pa imajo v svojem grbu in na zastavi — križ. Tedaj je bil papežu križ naložen od križa pijemonteškega in Piju IX. se po pravici prilaga prislovica križ od križa.

Lumen de coelo. Luč na nebu. Papež Leon XIII. je bil potomec stare plemenite rimske rodbine, ki ima v svojem grbu repato zvezdo (luč na nebu).

Ignis ardeus. Goreč ogenj. Tako je nazval sv. Malahija rajnega papeža Pija X. Liki goreč ogenj je plemeniti rajnik ohranil in ščitil neomadeževano resnico in ognjevitno gorečo delal, da v Kristu preosnuje svet.

Za rajnim papežem Pijem X. omenja jih sv. Malahija še devet. Znamenja imajo sledeča:

1. Religio aepopulata. Vera pokončana.

1. Religio depopulata. Vera pokon-

3. Pastor angelicus. Angelski pastir.

4. Pastor et nauta. Pastir in mornar.

5. Flos florum. Cvetlica vseh cvetic.

6. De medietate lunae. Izmed polu-

meseca.

7. De labore solis. O mrknjenju solnca.

8. Gloria olivae. Čast oljke.

9. Gloria in persecutione extrema

sanctae romanae ecclesiae sedebit Petrus Rumanusqui pascet ovesin multis tribulationibus. Quibus transactis civitas septicolis diractur et iudex tremendus judicabit populum suum. V poslednjem pregibanju svete rimske cerkve bo vladal Peter Rimski, ki bo pasel ovčice v velikih težavah. Ko bodo te prestane, razdejava bo mesto na sedmerih gričih (Rim) in strašni sodnik bo sodil svoje ljudstvo.

Nekateri te besede tako razlagajo, da se bo ta papež imenoval Peter II. in da bo tedaj konec sveta. Tega pa Malahija ne trdi. On pravi, da bo deveti papež Peter Rimski, ki mu bo, morda preden postane papež, ime Peter.

Kot papež pa se zamore lahko imenovati tudi drugače. Dalje pravi sv. Malahija, da bo tedaj razdejava rimsko mesto in da bo strašni sodnik sodil svoje ljudstvo. Pa tudi tega ni treba ravno razlagati, da bo tedaj konec sveta. Malahija le pravi, da bo tedaj razdejava rimsko mesto in da se bo vršila sodba božja nad njegovim prebivalstvom, ne da bi bila vesoljna sodba. Opominjamo le na mesto jeruzalemsko, ki je bilo tudi razdejava, ko je bila mera hudobije njegovih prebivalcev napolnjena in je Bog na strašen način sodil to mesto in svoje ljudstvo (t. j. judovsko ljudstvo). Nekaj enakega čaka po Malahiji rimsko mesto, ki bo razdejava in ob kateri priliki se bo razodevala strašna božja sodba nad njegovim (t. j. krščanskim) ljudstvom v Rimu in na Italijanskem, kakor nekdanj nad Jeruzalemom in judovskim ljudstvom. Ni pa ravno potrebno, da bi bilo tedaj konec sveta in da bi bil Peter Rimski zadnji papež; on bi bil po tej naši razlagi pač zadnji papež v Rimu, ki bi bil tedaj razdejan, za njim pa zamore svet še dolgo ostati in rimski papeži bi vladali potem kje drugje, kakor nas uči zgodovina, da so skozi 70 let (1305—1376) papeži že bivali v Avignonu na Francoskem. Kar nas v tej razlagi utruje, so besede Jezusove: »Za tisti dan (vesoljne sodbe) ne ve nihče, še angeli v nebesih ne, ampak le Oče sam.« (Mat. 24. 36.)